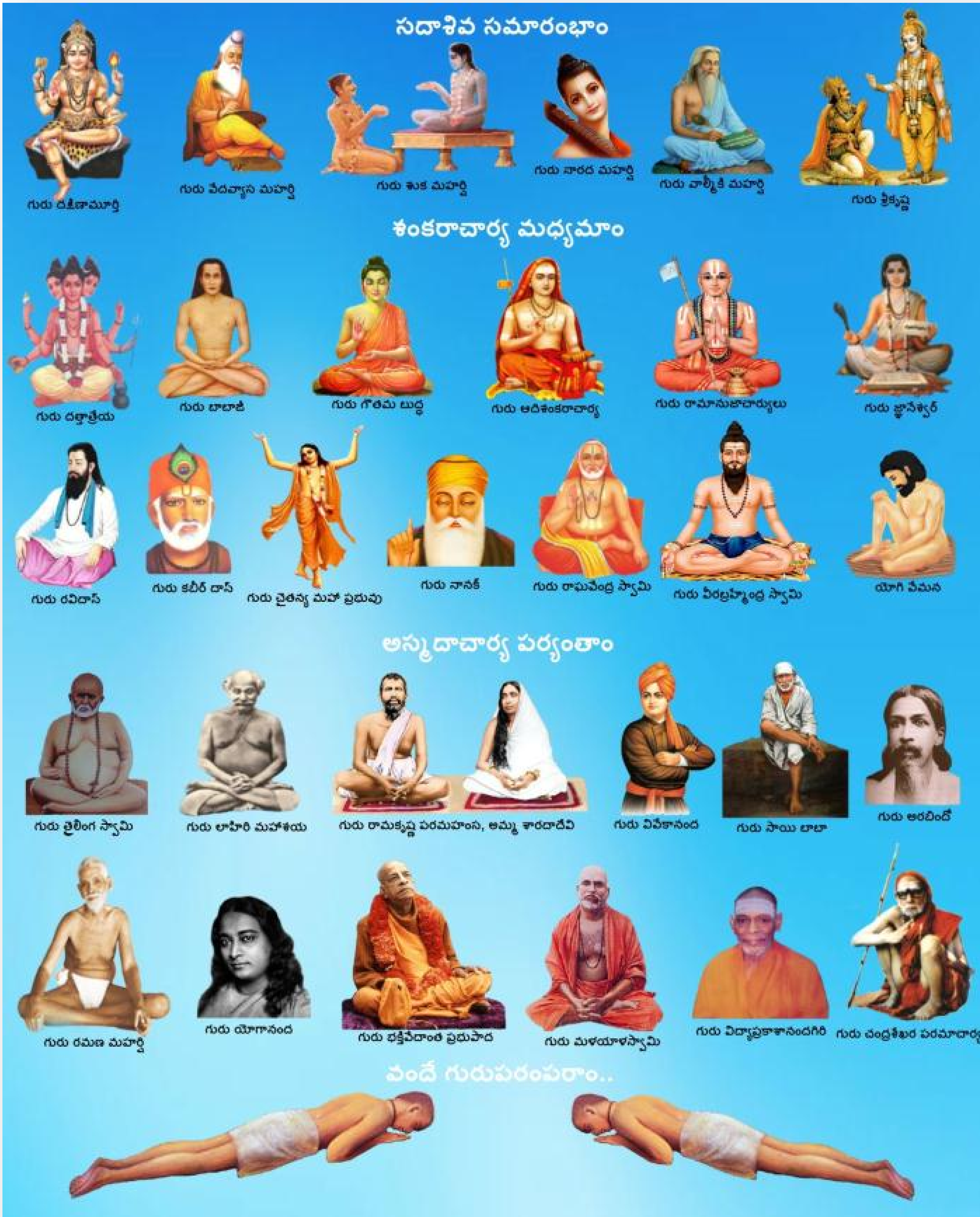
వేదాంగాలు

వ్యాకరణం

ఆంధ్ర శబ్ద మంజరి - 1

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజీ
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయి బాబా
గురు అరవిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళస్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

"నేను" గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంధాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకి దాదాపు **5000** పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా http://www.new.dli.ernet.in), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(http://www.microsoft.com) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంధాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in లేక http://www.dli.ernet.in
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంద వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంధపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020120004322

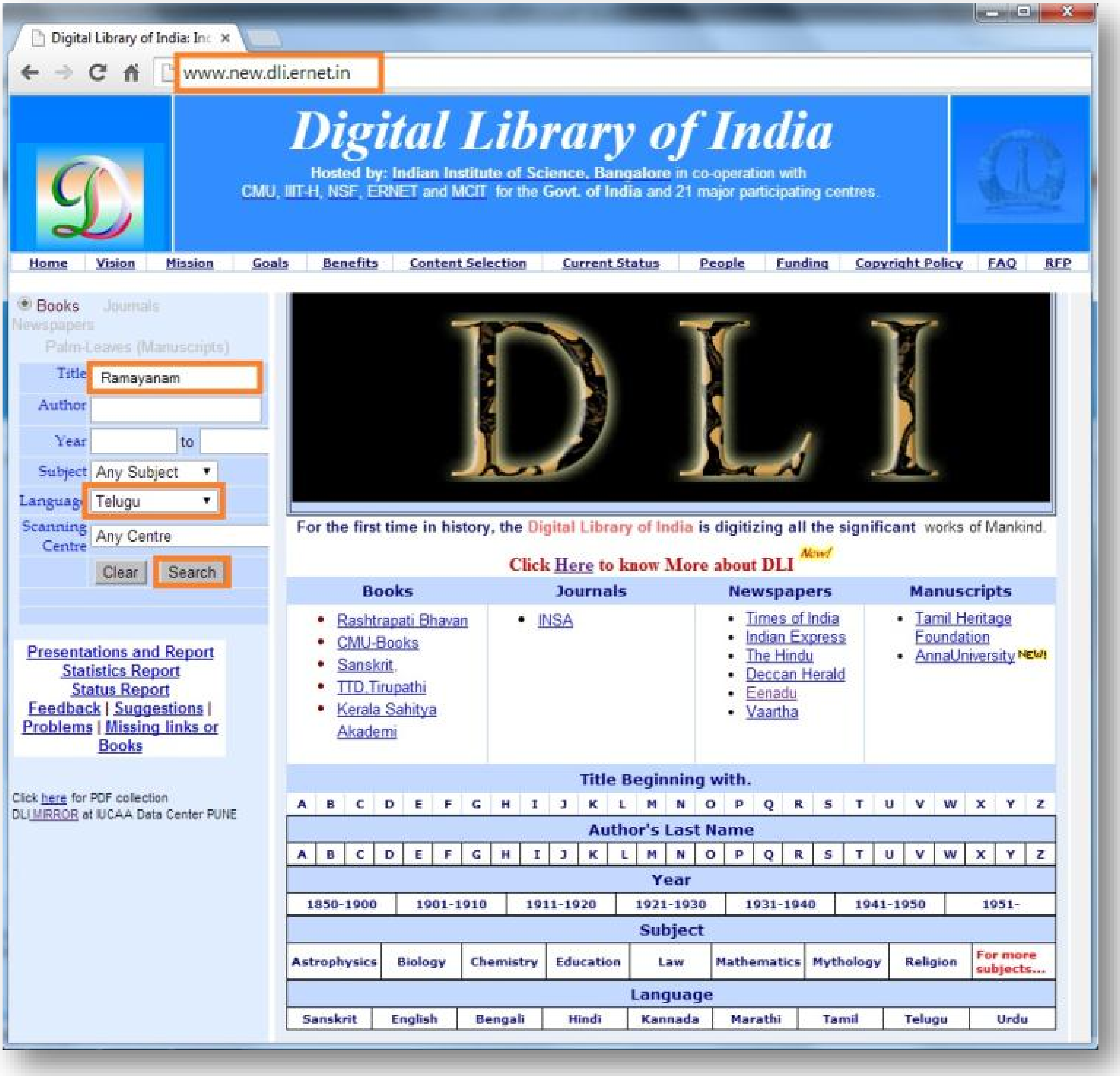
గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్ధం **ఉచితంగా eBook** రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంధముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Sai**R**eal**A**ttitude**M**anagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయినాధ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

శ్రీ

శ్రీ కృష్ణాయ నమః.

ఆంధ్రశబ్దమంజరి.

ప్రథమభాగము.

బహుజనపల్లి సీతారామాచార్యకృతము.

చెన్నపురి:
వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్‌వారిచే
ప్రకటితము.
1921

పీఠిక.

భావక నామములు, సర్వనామములు, క్రియలు, అవ్యయములు అనునవి అంశములుగా నున్నవి. కావున విద్యార్థులు మొట్టమొదట వానిస్వరూపమును లక్షణయుక్తముగా గుర్తెఱుంగుటయే భాషాపరిజ్ఞానమునకు ముఖ్యసాధనము. క్రిందితరగతి బాలురకు అయ్యవి వానినిమాత్రము ప్రత్యేకముగాఁ దెలియఁజేయు నిట్టిపుస్తకములవలననే తెలిసికొనుట సాధ్యముకాని వ్యాకరణ గ్రంథములు ఎంతవిశదములై యుండినను అవిసూత్రరూపములైయుండి బుద్ధి గోచరములు కాకపోవుటచేత ఆ వ్యాకరణగ్రంథములవలనఁ దెలిసికొనుట సాధ్యముకాదు. విషయము అప్పటికిఁ గొంచెము తెలిసినట్లున్నను అది కొంతకాలమునకు మలినమైపోవును. మనసున నానికగా నిలువదు. అట్లు ప్రత్యేకముగా నేర్పడు పుస్తకముల యందును విషయములు తేటగా నున్నయెడ బాలురకది సులభముగా బోధపడునుగాని అట్లు లేనియెడ సులభముగా బోధపడనేరదు. ఈయర్థము విద్యార్థులకు బోధించెడి యుపాధ్యాయులకనుభవవేద్యముగానే యుండును. కాన విషయవిభాగము తేటగా నేర్పఱచి కానివారు కాఁడవిఁ జొచ్చినట్లుకాక విషయము కరతలామలకముగ దెలియునట్లు ఇంగ్లీషు వ్యాకరణ సంజ్ఞలతోడ వ్రాయఁబూనుకొన్న యీ పుస్తకమును రెండు భాగములుచేసి మొదటిభాగమునందు సామాన్యపదములను రెండవభాగమునందు విశేషపదములను జేర్చి దీనికి ఆంధ్రశబ్దమంజరి అనుపేరిడఁబడియెను. ఈ పుస్తకమును జూచునప్పుడు ఇది యిట్టిదని చూపఱకుఁ దేటతెల్లము కాఁగలదు. విశేష మూగ్గడింపనేల. క్రింది తరగతి బాలురకు ఇదియె తగిన వ్యాకరణమనుటకు ఎంతమాత్రము సందేహ ముండదు. ప్రప్రథమము వ్యాకరణమును జదివి తెలిసికొనఁ దగిన ముఖ్యాంశములగు

పై సూచించిన వాని స్వరూపము లిందుఁ గ్రమముగాఁ దెలుపఁబడియెడి. అందు మొదట నామపదముల స్వరూపములు దెలుపఁబడుచున్నవి.

గ్రంథవిషయ ప్రారంభము.

నామములనఁగా వస్తువాచకశబ్దములు. అవి యీభాషయందు తత్సమ తద్భవ దేశ్య గ్రామ్యభేదములచేత నాలుగువిధములు గలవిగా నున్నవి. అందు గ్రామ్యములకు విభక్తులు మొదలైనవి తెలుపఁబడ బనిలేదు. కానఁ దక్కినవాని రెండుతెగలుచేసి అందు మొదటితెగయైన సంస్కృతసమపదములకు మొదట విభక్తులు లోనగువానిఁ దెలిపి తరువాత మఱియొక తెగయైన అచ్చతెనుఁగు పదములకు విభక్తులులోనగునవి తెలుపఁబడును. సంస్కృతసమములలో ముందు అజంతశబ్దములును వెనుక హలంతశబ్దములును వ్రాయఁబడును. అజంతములనఁగా అచ్చులు అంతమందుఁగలవి, హలంతములనఁగా హల్లులు అంతమందుఁ గలవి. అంతము-చివర. ప్రాకృత సమతద్భవ దేశ్యములు సంస్కృతసమములతోఁ గూడియున్నప్పుడు ఈభాష కేవలము తెనుఁగు అనియు, కూడకున్నప్పుడు అచ్చతెనుఁగు అనియు వ్యవహరింపఁబడును. అయినను ఇందు తెనుఁగన్నప్పుడు అచ్చతెనుఁగు అనియే గ్రహింపవలయును. అట్టి వస్తువాచక శబ్దములు—. రాముఁడు, హరి, గురుఁడు, రమ, జ్ఞానము; జడ, జముఁడు, గారవము; మరుఁడు, తామర, సారసము; వెన్నుఁడు, అచ్చర, జన్నము; మగఁడు, మనుమఁడు, అల్లుఁడు, తమ్ముఁడు, చీమ, దోమ, తల్లి, తండ్రి, చెట్టు తెట్టు, వంట, పంట, పల్లము, బెల్లము మొదలగునవి. ఇవియే విశేష్యములనఁబడును. ఇవి మహదర్థకములు అమహదర్థకములు అని ద్వివిధములు. పురుషవాచకశబ్దములు మహదర్థకములు. పశు పక్షి జడ వాచకశబ్దములు అమహదర్థకములు. ఇట్లు చెప్పుటచే మనుష్యస్త్రీవాచక శబ్ద

ములు మహాత్యర్థకములనియు, తిర్యక్ స్త్రీవాచకశబ్దములును తదితర స్త్రీలింగశబ్దములును అమహాత్యర్థకములనియు నేర్పడుచున్నవి. ఆయావిశేష్యంబులసంజ్ఞలే ఆయాయి విశేషణంబులకు నగు. తద్వివరణము.—రాముఁడు ఇది వస్తువును దెలుపునది విశేష్యము మహదర్థకము. సుగుణాభి రాముఁడు ఇది ఆవస్తువు నందలి గుణమును దెలుపునది విశేషణము కనుక ఇదియు మహదర్థకమే. సీత ఇది వస్తువును దెలుపునది విశేష్యము మహాత్యర్థకము. భక్తవత్సల ఇది ఆవస్తువునందలి గుణమును దెలుపునది విశేషణము కనుక ఇదియు మహాత్యర్థకమే. జలము ఇది వస్తువును దెలుపునది విశేష్యము అమహదర్థకము. నిర్మలము ఇది ఆవస్తువునందలి గుణమును దెలుపునది కనుక ఇదియు అమహదర్థకమే. కృప ఇది వస్తువును దెలుపునది విశేష్యము అమహాత్యర్థకము. సంతాపహారిణి ఇది ఆవస్తువునందలి గుణమును దెలుపునది విశేషణము కనుక ఇదియు అమహాత్యర్థకమే. ఇట్లింకట నెఱుంగునది.

అట్టినామములమీఁదవచ్చు విభక్తు లేడు.

విభక్తుల పేళ్లు.	సంకేతములు.	అందువచ్చు వర్ణకములు.
౧. ప్రథమా విభక్తి.	ప్ర. (Nominative case.)	డు, ము, వు, లు
సంబోధన ప్రథమావిభక్తి.	సం. (Vocative case.)	
౨. ద్వితీయా విభక్తి.	ద్వి. (Accusative case.)	ని, ను, ల
౩. తృతీయా విభక్తి.	తృ. (Instrumental case.)	చేత, చే, తోడ, తో
౪. చతుర్థీ విభక్తి	చ. (Dative case.)	కొఱకు, కై
౫. పంచమీ విభక్తి.	పం. (Ablative case.)	వలన, కంటె
౬. షష్ఠీవిభక్తి.	ష. (Genitive case.)	కి, కు, యొక్క, లోపల
౭. సప్తమీ విభక్తి.	స. (Locative case.)	అందు, న

ఇందు డు, ము, వు, ని, ను, న వర్ణకము లేకవచనంబులును, లు, ల, లోపల వర్ణకములు బహువచనంబులు నగు.

శ్రీ

ఆంధ్రశబ్దమంజరి.

ప్రథమభాగము (First Part)

అజంత సంస్కృత సమనామములు.

SANSKRIT (NOUNS.)

మహాదర్శకములు.

రామ శబ్దము.

	ఏ.		బ.
*ప్ర.	రాముఁడు	(రాఘవుఁడు.)	రాములు
§ ద్వి.	రామునిన్, రామున్		రాములన్
తృ.	రామునిచేతన్, రాముచేతన్		రాములచేతన్
	రామునిచేన్, రాముచేన్		రాములచేన్
	రామునితోడన్, రాముతోడన్		రాములతోడన్
	రామునితోన్, రాముతోన్		రాములతోన్

---

* రాముఁడు ఇక్కడ అరసున్న హ్రస్వముమీఁద నున్నదిగాన నిది నిండుసున్నయు నగును. (రాముండు) ఇట్టితరస్థలంబులయందును నెఱుంగ వలయును.

§ రామునిని–రాములను అని ఇత్యాదిస్థలములయందు స్వత్వయుక్తము గానును జెప్పఁగొనవచ్చును. స్వత్వమనఁగా ద్రుతము ఇకార ఉకారములతోఁ జేరియుండుట.

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
చ.	రామునికొఱకు, రామునకొఱకు	రాములకొఱకు
	రామునికయి, రామునకయి	రాములకయి
పం.	రామునివలనన్, రామువలనన్	రాములవలనన్
	రామునికంటెన్, రామునకంటెన్	రాములకంటెన్
ష.	రామునకున్, రామునికిన్	రాములకున్
	రామునియొక్క, రామునయొక్క	రాములయొక్క
		రాములలోపలన్
స.	రామునియందున్	రాములయందున్
	రామునందున్	రాములందున్
*సం.	ఓరాముఁడ	ఓరాములార
	ఓరాముఁడా	ఓరాములారా
	ఓరామ, ఓరామా	ఓరాములు.

ఇట్లు కృష్ణుఁడు, శివుఁడు, ఇంద్రుఁడు, నృపుఁడు, మనుష్యుఁడు మొదలగునవి.

బాలశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	బాలుఁడు	(చిన్నవాఁడు)	బాలురు

* సంబోధింపఁబడు శబ్దము మహదర్థకమైనప్పుడు ఓయి యని చేర్చియుఁ జెప్పవచ్చును. ఓయిరాముఁడ ఇత్యాదులు. ఓ, ఓయి ఇవి చేర్పకయుఁ జెప్పవచ్చును. రాముఁడ, రాముఁడా ఇత్యాదులు. ఇట్లంతట నెఱుంగునది.

(Sanskrit Nouns.)

మహదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
ద్వి.	బాలునిన్, బాలున్	బాలురన్
తృ.	బాలునిచేతన్, బాలుచేతన్	బాలురచేతన్
	బాలునిచేన్, బాలుచేన్	బాలురచేన్
	బాలునితోడన్, బాలుతోడన్	బాలురతోడన్
	బాలునితోన్, బాలుతోన్	బాలురతోన్
చ.	బాలునికొఱకున్, బాలుకొఱకున్	బాలురకొఱకున్
	బాలునికయి, బాలుకయి	బాలురకయి
పం.	బాలునివలనన్, బాలువలనన్	బాలురవలనన్
	బాలునికంటెన్, బాలుకంటెన్	బాలురకంటెన్
ష.	బాలునకున్, బాలునికిన్	బాలురకున్
	బాలునియొక్క, బాలుయొక్క	బాలురయొక్క
		బాలురలోపలన్
స.	బాలునియందున్	బాలురయందున్
	బాలునందున్	బాలురందున్
సం.	ఓబాలుఁడ, ఓబాలుఁడా	ఓబాలురార, ఓబాలురారా
	ఓబాల, ఓబాలా	ఓబాలురు.

ఇట్లు నృపాలుఁడు, భూపాలుఁడు, సుశీలుఁడు మొ.

హరి శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	హరి	(విష్ణువు)	హరులు
ద్వి.	హరినిన్, హరిన్		హరులన్

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
తృ.	హరిచేతన్, హరిచేన్	హరులచేతన్, హరులచేన్
	హరితోడన్, హరితోన్	హరులతోడన్, హరులతోన్
చ.	హరికొఱకున్, హరికయి	హరులకొఱకున్, హరులకయి
పం.	హరివలనన్, హరికంటెన్	హరులవలనన్, హరులకంటెన్
ష.	హరికిన్, హరియొక్క	హరులకున్, హరులయొక్క
		హరులలోపలన్
స.	హరియందున్	హరులయందున్, హరులందున్
సం.	ఓహరి, ఓహరీ	ఓహరులార, ఓహరులారా
		ఓహరులు.

ఇట్లు అరి, శౌరి, యతి, పతి, కవి, రవి, గ్రామణి, సేనాని మొ.

శంభు శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	శంభువు, శంభుఁడు (శివుఁడు)	శంభువులు, శంభులు
ద్వి.	శంభువున్, శంభునిన్, శంభున్	శంభువులన్, శంభులన్
తృ.	శంభువుచేతన్	శంభువులచేతన్
	శంభునిచేతన్, శంభుచేతన్	శంభులచేతన్
	శంభువుచేన్	శంభువులచేన్
	శంభునిచేన్, శంభుచేన్	శంభులచేన్
	శంభువుతోడన్	శంభువులతోడన్
	శంభునితోడన్, శంభుతోడన్	శంభులతోడన్

(SANSKRIT NOUNS.)

మహాదర్థకములు.

ఏ.		బ.
	శంభువుతోఁ	శంభువులతోఁ
	శంభునితోఁ, శంభుతోఁ	శంభులతోఁ
చ.	శంభువుకొఱకుఁ	శంభువులకొఱకుఁ
	శంభునికొఱకుఁ, శంభుకొఱకుఁ	శంభులకొఱకుఁ
	శంభువుకయి	శంభువులకయి
	శంభునికయి, శంభుకయి	శంభులకయి
పం.	శంభువువలనఁ	శంభువులవలనఁ
	శంభునివలనఁ, శంభువలనఁ	శంభులవలనఁ
	శంభువుకంటెఁ	శంభువులకంటెఁ
	శంభునికంటెఁ, శంభుకంటెఁ	శంభులకంటెఁ
ష.	శంభువునకుఁ	శంభువులకుఁ
	శంభునకుఁ, శంభునికిఁ	శంభులకుఁ
	శంభువుయొక్క	శంభువులయొక్క
	శంభునియొక్క, శంభుయొక్క	శంభులయొక్క
		శంభువులలోపలఁ
		శంభులలోపలఁ
స.	శంభువునందుఁ	శంభువులయందుఁ
	శంభువందుఁ	శంభువులందుఁ
	శంభునియందుఁ	శంభులయందుఁ
	శంభునందుఁ	శంభులందుఁ
సం.	ఓశంభువ	ఓశంభువులార
	ఓశంభువా	ఓశంభువులారా
	ఓశంభుఁడ	ఓశంభులార

అజంత సంస్కృత సమనామములు.

(Sanskrit Nouns.)

మహదర్థకములు.

ఏ.

ఓశంభుఁడా
* ఓశంభూ

బ.

ఓశంభులారా
ఓశంభువులు, ఓశంభులు.

ఇట్లు విష్ణువు, విధువు, బంధువు మొ.

మ ను శ బ్ద ము.

ఏ.	బ.
ప్ర. మనువు (ఆదిచక్రవర్తి)	మనువులు
ద్వి. మనువుఁ	మనువులఁ
తృ. మనువుచేతఁ	మనువులచేతఁ
మనువుచేఁ	మనువులచేఁ
మనువుతోడఁ	మనువులతోడఁ
మనువుతోఁ	మనువులతోఁ
చ. మనువుకొఱకుఁ	మనువులకొఱకుఁ
మనువుకయి	మనువులకయి
పం. మనువువలనఁ	మనువులవలనఁ
మనువుకంటెఁ	మనువులకంటెఁ
ష. మనువునకుఁ	మనువులకుఁ
మనువుయొక్క	మనువులయొక్క
	మనువులలోపలఁ
స. మనువునందుఁ	మనువులయందుఁ
మనువందుఁ	మనువులందుఁ

* ఓశంభూ దీనిని ప్లుతోచ్చారణముతోఁ జెప్పవలయును. ప్లుతమనఁగా—మూఁడు హ్రస్వము లుచ్చరించునంత కాలము.

(SANSKRIT NOUNS.)

మహాదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
సం.	ఓమనువ	ఓమనువులార
	ఓమనువా	ఓమనువులారా, ఓమనువులు.

ఇట్లు స్వాయంభువు మొ.

పి తృ శ బ్ద ము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	పిత (తండ్రి)	పితలు
ద్వి.	పితను	పితలను
తృ.	పితచేతను, పితచే	పితలచేతను, పితలచే
	పితతోడను, పితతో	పితలతోడను, పితలతో
చ.	పితకొఱకును, పితకయి	పితలకొఱకును, పితలకయి
పం.	పితవలనను, పితకంటెను	పితలవలనను, పితలకంటెను
ష.	పితకును, పితయొక్క	పితలకును, పితలయొక్క
		పితలలోపలను
స.	పితయందును	పితలయందును పితలందును
సం.	ఓపిత, ఓపితా	ఓపితలార, ఓపితలారా, ఓపితలు.

ఇట్లు జామాత, భ్రాత, కర్త, హర్త, గంత, హంత మొ.

వి ధా తృ శ బ్ద ము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	విధాతృడు (బ్రహ్మ)	విధాతృలు
	విధాత	విధాతలు
ద్వి.	విధాతృని, విధాతృను	విధాతృలను
	విధాతను	విధాతలను

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
తృ.	విధాతృనిచేతన్, విధాతృచేతన్	విధాతృలచేతన్
	విధాతచేతన్	విధాతలచేతన్
	విధాతృనిచేన్, విధాతృచేన్	విధాతృలచేన్
	విధాతచేన్	విధాతలచేన్
	విధాతృనితోడన్, విధాతృతోడన్	విధాతృలతోడన్
	విధాతతోడన్	విధాతలతోడన్
	విధాతృనితోడన్, విధాతృతోన్	విధాతృలతోన్
	విధాతతోన్	విధాతలతోన్
చ.	విధాతృనికొఱకున్, విధాతృకొఱకున్	విధాతృలకొఱకున్
	విధాతకొఱకున్	విధాతలకొఱకున్
	విధాతృనికయి, విధాతృకయి	విధాతృలకయి
	విధాతకయి	విధాతలకయి
పం.	విధాతృనివలనన్, విధాతృవలనన్	విధాతృలవలనన్
	విధాతవలనన్	విధాతలవలనన్
	విధాతృనికంటెన్, విధాతృకంటెన్	విధాతృలకంటెన్
	విధాతకంటెన్	విధాతలకంటెన్
ష.	విధాతృనకున్, విధాతృనికిన్	విధాతృలకున్
	విధాతకున్	విధాతలకున్
	విధాతృనియొక్క, విధాతృయొక్క	విధాతృలయొక్క
	విధాతయొక్క	విధాతలయొక్క
		విధాతృలలోపలన్
		విధాతలలోపలన్

(SANSKRIT NOUNS.)

మహాదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
స.	విధాతృనియందుఁ, విధాతృనందుఁ	విధాతృలయందుఁ
		విధాతృలందుఁ
	విధాతయందుఁ	విధాతలయందుఁ
		విధాతలందుఁ
సం.	ఓవిధాతృఁడ, ఓవిధాతృఁడా	ఓవిధాతృలార
		ఓవిధాతృలారా
	ఓవిధాత, ఓవిధాతా	ఓవిధాతలార
		ఓవిధాతలారా
		ఓవిధాతృలు
		ఓవిధాతలు.

ఇట్లు దాతృఁడు, ధాతృఁడు, నేతృఁడు, సవితృఁడు మొ.

మహాత్వర్థకములు.

రమా శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	రమ (లక్ష్మి)	రమలు
ద్వి.	రమను	రమలను
తృ.	రమచేతను, రమచే	రమలచేతను, రమలచే
	రమతోడను, రమతో	రమలతోడను, రమలతో
చ.	రమకొఱకును, రమకయి	రమలకొఱకును, రమలకయి
పం.	రమవలనను, రమకంటెను	రమలవలనను, రమలకంటెను
ష.	రమకును, రమయొక్క	రమలకును, రమలయొక్క
		రమలలోపలను

(SANSKRIT NOUNS.)

మహాత్త్వర్థకములు.

	ఏ.	బ.
స.	రమయందున్	రమలయందున్, రమలందున్
సం.	ఓరమ, ఓరమా	ఓరమలార, ఓరమలారా, ఓరమలు.

ఇట్లు అంబ, సీత, భామ, వనిత, కద్రువ, దేవత, పద్మనేత్ర మొ.

యువతి శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	యువతి (యౌవనముగల ఆఁడుది)	యువతులు
ద్వి.	యువతిన్	యువతులన్
తృ.	యువతిచేతన్	యువతులచేతన్
	యువతిచేన్	యువతులచేన్
	యువతితోడన్	యువతులతోడన్
	యువతితోన్	యువతులతోన్
చ.	యువతికొఱకున్	యువతులకొఱకున్
	యువతికయి	యువతులకయి
పం.	యువతివలనన్	యువతులవలనన్
	యువతికంటెన్	యువతులకంటెన్
ష.	యువతికిన్	యువతులకున్
	యువతియొక్క	యువతులయొక్క
		యువతులలోపలన్
స.	యువతియందున్	యువతులయందున్
		యువతులందున్

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
సం.	ఓయువతి, ఓయువతీ	ఓయువతులార ఓయువతులారా ఓయువతులు.

ఇట్లు గౌరి, వాణి, కర్త్రి, గుణవతి, పద్మముఖి, భాగ్యశాలిని మొ.

సుతనుశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	సుతనువు	(మంచిదేహము గల స్త్రీ)	సుతనువులు
ద్వి.	సుతనువున్		సుతనువులన్
తృ.	సుతనువుచేతన్ మొ.		సుతనువులచేతన్ మొ.

శేషంబు మనుశబ్దంబునకువలె.

ఇట్లు వధువు, సుభ్రువు మొ.

అమహదర్థకములు.

జ్ఞానశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	జ్ఞానము జ్ఞానమ్ము జ్ఞానంబు	(తెలివి)	జ్ఞానములు జ్ఞానమ్ములు జ్ఞానంబులు
ద్వి.	జ్ఞానమున్ జ్ఞానమ్మున్ జ్ఞానంబున్		జ్ఞానములన్ జ్ఞానమ్ములన్ జ్ఞానంబులన్

(Sanskrit Nouns.)

అమహదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
తృ.	జ్ఞానముచేతన్	జ్ఞానములచేతన్
	జ్ఞానమ్ముచేతన్	జ్ఞానమ్ములచేతన్
	జ్ఞానంబుచేతన్	జ్ఞానంబులచేతన్
	జ్ఞానముచేన్	జ్ఞానములచేన్
	జ్ఞానమ్ముచేన్	జ్ఞానమ్ములచేన్
	జ్ఞానంబుచేన్	జ్ఞానంబులచేన్
	జ్ఞానముతోడన్	జ్ఞానములతోడన్
	జ్ఞానమ్ముతోడన్	జ్ఞానమ్ములతోడన్
	జ్ఞానంబుతోడన్	జ్ఞానంబులతోడన్
	జ్ఞానముతోన్	జ్ఞానములతోన్
	జ్ఞానమ్ముతోన్	జ్ఞానమ్ములతోన్
	జ్ఞానంబుతోన్	జ్ఞానంబులతోన్
చ.	జ్ఞానముకొఱకున్	జ్ఞానములకొఱకున్
	జ్ఞానమ్ముకొఱకున్	జ్ఞానమ్ములకొఱకున్
	జ్ఞానంబుకొఱకున్	జ్ఞానంబులకొఱకున్
	జ్ఞానముకయి	జ్ఞానములకయి
	జ్ఞానమ్ముకయి	జ్ఞానమ్ములకయి
	జ్ఞానంబుకయి	జ్ఞానంబులకయి
పం.	జ్ఞానమువలనన్	జ్ఞానములవలనన్
	జ్ఞానమ్మువలనన్	జ్ఞానమ్ములవలనన్
	జ్ఞానంబువలనన్	జ్ఞానంబులవలనన్
	జ్ఞానముకంటెన్	జ్ఞానములకంటెన్

(Sanskrit Nouns.)

అమహదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
	జ్ఞానముకంటెఁ	జ్ఞానములకంటెఁ
	జ్ఞానంబుకంటెఁ	జ్ఞానంబులకంటెఁ
ష.	జ్ఞానమునకుఁ	జ్ఞానములకుఁ
	జ్ఞానమునకుఁ	జ్ఞానములకుఁ
	జ్ఞానంబునకుఁ	జ్ఞానంబులకుఁ
	జ్ఞానముయొక్క	జ్ఞానములయొక్క
	జ్ఞానముయొక్క	జ్ఞానములయొక్క
	జ్ఞానంబుయొక్క	జ్ఞానంబులయొక్క
		జ్ఞానములలోపలఁ
		జ్ఞానములలోపలఁ
		జ్ఞానంబులలోపలఁ
స.	జ్ఞానమునందుఁ	జ్ఞానములయందుఁ
	జ్ఞానమందుఁ	జ్ఞానములందుఁ
	జ్ఞానమునందుఁ	జ్ఞానములయందుఁ
	జ్ఞానమందుఁ	జ్ఞానములందుఁ
	జ్ఞానంబునందుఁ	జ్ఞానంబులయందుఁ
	జ్ఞానంబందుఁ	జ్ఞానంబులందుఁ
	జ్ఞానమునఁ	
	జ్ఞానమునఁ	
	జ్ఞానంబునఁ	
సం.	ఓ జ్ఞానమ	ఓ జ్ఞానములార
	ఓ జ్ఞానమా	ఓ జ్ఞానములారా

(SANSKRIT NOUNS.)

అమహదర్థకములు.

ఏ.	బ.
ఓజ్ఞానము	ఓజ్ఞానములార
ఓజ్ఞానమా	ఓజ్ఞానములారా
ఓజ్ఞానంబ	ఓజ్ఞానంబులార
ఓజ్ఞానంబా	ఓజ్ఞానంబులారా
	ఓజ్ఞానములు
	ఓజ్ఞానములు
	ఓజ్ఞానంబులు.

ఇట్లు ధనము, వనము, పర్వతము, వృక్షము మొ.

గిరి శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	గిరి	(కొండ)	గిరులు
ద్వి.	గిరిన్		గిరులన్
తృ.	గిరిచేతన్ మొ.		గిరులచేతన్ మొ.

శేషంబు హరిశబ్దంబునకువలె.

ఇట్లు వారి, శుచి మొ.

తరు శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	తరువు	(చెట్టు)	తరువులు, తరులు
ద్వి.	తరువున్, తరున్		తరువులన్, తరులన్
తృ.	తరువుచేతన్, తరుచేతన్		తరువులచేతన్, తరులచేతన్
	తరువుచేన్, తరుచేన్		తరువులచేన్, తరులచేన్

(SANSKRIT NOUNS.)

అనుహాదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
	తరువుతోడఁ, తరుతోడఁ	తరువులతోడఁ, తరులతోడఁ
	తరువుతోఁ, తరుతోఁ	తరువులతోఁ, తరులతోఁ
చ.	తరువుకొఱకుఁ	తరువులకొఱకుఁ
	తరుకొఱకుఁ	తరులకొఱకుఁ
	తరువుకయి, తరుకయి	తరువులకయి, తరులకయి
పం.	తరువువలనఁ, తరువలనఁ	తరువులవలనఁ, తరులవలనఁ
	తరువుకంటెఁ	తరువులకంటెఁ
	తరుకంటెఁ	తరులకంటెఁ
ష.	తరువునకుఁ, తరునకుఁ	తరువులకుఁ, తరులకుఁ
	తరువుయొక్క, తరుయొక్క	తరువులయొక్క, తరులయొక్క
		తరువులలోపలఁ, తరులలోపలఁ
స.	తరువునందుఁ, తరువందుఁ	తరువులయందుఁ, తరువులందుఁ
	తరునందుఁ	తరులయందుఁ, తరులందుఁ
సం.	ఓతరువ, ఓతరువా	ఓతరువులార, ఓతరువులారా
		ఓతరులార, ఓతరులారా
		ఓతరువులు, ఓతరులు.

ఇటు చరువు మొ.

గోశబ్దము.

	ఏ.		బ
ప్ర.	గోవు	(ఎద్దు)	గోవులు
ద్వి.	గోవుఁ		గోవులఁ
తృ.	గోవుచేతఁ మొ.		గోవులచేతఁ మొ.

శేషంబు మనుశబ్దంబునకు వలె.

(SANSKRIT NOUNS.)

అనుహాత్యర్థకములు.

వి ద్యా శ బ్ద ము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	విద్య	(చదువు)	విద్యలు
ద్వి.	విద్యను		విద్యలను
తృ.	విద్యచేతను, విద్యచేత మొ.		విద్యలచేతను, విద్యలచేత మొ.

శేషంబు రమాశబ్దమునకు వలె.

ఇట్లు క్షమ, లత, నావ, ఘనత మొ.

మ తి శ బ్ద ము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	మతి	(బుద్ధి)	మతులు
ద్వి.	మతిని		మతులను
తృ.	మతిచేతను, మతిచేత మొ.		మతులచేతను, మతులచేత మొ.

శేషంబు యువతిశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు గతి, హతి, నది, హ్రాది, దివి, భువి మొ.

ధే ను శ బ్ద ము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	ధేనువు	(ఆవు)	ధేనువులు, ధేనులు
ద్వి.	ధేనువును, ధేనుని		ధేనువులను, ధేనులను.

శేషంబు తరుశబ్దమునకు వలె.

ఇట్లు తనువు మొ.

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

మరుత్ శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	మరుత్తు (వాయువు)	మరుత్తులు
ద్వి.	మరుత్తున్	మరుత్తులన్
తృ.	మరుత్తుచేతన్, మరుత్తుచేన్	మరుత్తులచేతన్, మరుత్తులచేన్
	మరుత్తుతోడన్	మరుత్తులతోడన్
	మరుత్తుతోన్	మరుత్తులతోన్
చ.	మరుత్తుకొఱకున్	మరుత్తులకొఱకున్
	మరుత్తుకయి	మరుత్తులకయి
పం.	మరుత్తువలనన్	మరుత్తులవలనన్
	మరుత్తుకంటెన్	మరుత్తులకంటెన్
ష.	మరుత్తునకున్	మరుత్తులకున్
	మరుత్తుయొక్క	మరుత్తులయొక్క
		మరుత్తులలోపలన్
స.	మరుత్తునందున్	మరుత్తులయందున్
		మరుత్తులందున్
సం.	ఓ మరుత్త, ఓమరుత్తా	ఓమరుత్తులార, ఓమరుత్తులారా ఓమరుత్తులు.

ఇట్లు ఇంద్రజిత్తు మొ.

బ్రహ్మన్ శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	బ్రహ్మ (సృష్టికర్త)	బ్రహ్మలు
ద్వి.	బ్రహ్మన్	బ్రహ్మలన్

(SANSKRIT NOUNS.)

మహదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
తృ.	బ్రహ్మచేతన్, బ్రహ్మచేన్ మొ.	బ్రహ్మలచేతన్, బ్రహ్మలచేన్ మొ.

శేషంబు పితృశబ్దమునకు వలె.

ఇట్లు అశ్వత్థామ, కృష్ణవర్త్మ, యజ్వ, యువ మొ.

ఆత్మన్ శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	ఆత్మ	(జీవుఁడు)	ఆత్మలు
	ఆత్మము, ఆత్మమ్ము		ఆత్మములు, ఆత్మమ్ములు
	ఆత్మంబు		ఆత్మంబులు
	ఆత్ముఁడు		ఆత్ములు
ద్వి.	ఆత్మన్		ఆత్మలన్
	ఆత్మమున్, ఆత్మమ్మున్		ఆత్మములన్, ఆత్మమ్ములన్
	ఆత్మంబున్		ఆత్మంబులన్
	ఆత్మునిన్, ఆత్మున్		ఆత్ములన్
తృ.	ఆత్మచేతన్		ఆత్మలచేతన్
	ఆత్మముచేతన్		ఆత్మములచేతన్
	ఆత్మునిచేతన్ మొ.		ఆత్ములచేతన్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

గుణిన్ శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	గుణి	(గుణవంతుఁడు)	గుణులు
ద్వి.	గుణినిన్, గుణిన్		గుణులన్

(SANSKRIT NOUNS.)

మహాదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
తృ.	గుణిచేతన్ మొ.	గుణులచేతన్ మొ.

శేషం బూర్వ్యాంబు.

ఇట్లు ధని, తేజస్వి, యశస్వి మొ.

ఋత్విక్ శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	ఋత్విజుఁడు (యజ్ఞము చేయించువాఁడు)	ఋత్విజులు
	ఋత్విక్కు	ఋత్విక్కులు
ద్వి.	ఋత్విజునిన్, ఋత్విజున్	ఋత్విజులన్
	ఋత్విక్కున్	ఋత్విక్కులన్
తృ.	ఋత్విజునిచేతన్, ఋత్విజుచేతన్	ఋత్విజులచేతన్
	ఋత్విక్కుచేతన్ మొ.	ఋత్విక్కులచేతన్ మొ.

శేషం బూర్వ్యాంబు.

ఇట్లు వణిజుఁడు మొ.

గుణవత్ శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	గుణవంతుఁడు	గుణవంతులు
ద్వి.	గుణవంతునిన్, గుణవంతున్	గుణవంతులన్
తృ.	గుణవంతునిచేతన్ మొ.	గుణవంతులచేతన్ మొ.

శేషంబు రామశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు ధనవంతుఁడు, బుద్ధిమంతుఁడు మొ.

(SANSKRIT NOUNS)

మహదర్థకములు.

విద్వత్ శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	విద్వాంసుఁడు (చదువరి)	విద్వాంసులు
ద్వి.	విద్వాంసునిన్, విద్వాంసున్	విద్వాంసులన్
తృ.	విద్వాంసునిచేతన్ మొ.	విద్వాంసులచేతన్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

అమహదర్థకములు.

జగత్ శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	జగత్తు (లోకము)	జగత్తులు
	జగము, జగమ్ము	జగములు, జగమ్ములు
	జగంబు	జగంబులు
ద్వి.	జగత్తున్	జగత్తులన్
	జగమున్, జగమ్మున్	జగములన్, జగమ్ములన్
	జగంబున్	జగంబులన్
తృ.	జగత్తుచేతన్	జగత్తులచేతన్
	జగముచేతన్ మొ.	జగములచేతన్ మొ.
స.	జగత్తునందున్	జగత్తులయందున్
	జగమునందున్, జగమునన్ మొ.	జగములయందున్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

(Sanskrit Nouns.)

అమహదర్థకములు.

నామ శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	నామము, నామ్ము (పేరు) నామంబు	నామములు, నామ్ములు నామంబులు
ద్వి.	నామముఁ, నామ్ముఁ నామంబుఁ	నామములఁ, నామ్ములఁ నామంబులఁ
తృ.	నామము చేతఁ మొ.	నామములచేతఁ మొ.

దీనికి జ్ఞానశబ్దమునకువలె రూపంబులు.

ఇట్లు కర్మము, చర్మము, మర్మము, వర్మము మొ.

కరి శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కరి (ఏనుఁగు)	కరులు
ద్వి.	కరిఁ	కరులఁ
తృ.	కరిచేతఁ, కరిచేఁ మొ.	కరులచేతఁ, కరులచేఁ మొ.

శేషంబు గిరిశబ్దమునకు వలె.

ఇట్లు కేసరి మొ.

వయస్ శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	వయస్సు, వయసు (ప్రాయము)	వయస్సులు, వయసులు
ద్వి.	వయస్సు, వయసుఁ	వయస్సులఁ, వయసులఁ
తృ.	వయస్సుచేతఁ వయసుచేతఁ మొ.	వయస్సులచేతఁ వయసులచేతఁ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

హలంత సంస్కృత సమనామములు.

(Sanskrit Nouns.)

అమహదర్థకములు.

ఆ యు స్ శ బ్ద ము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	ఆయుస్సు ఆయువు	(జీవితకాలము)	ఆయుస్సులు ఆయువులు
ద్వి.	ఆయుస్సున్ ఆయువున్		ఆయుస్సులన్ ఆయువులన్
తృ.	ఆయుస్సుచేతన్ ఆయువుచేతన్ మొ.		ఆయుస్సులచేతన్ ఆయువులచేతన్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు ధనస్సు మొ.

శ్వ న్ శ బ్ద ము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	శ్వానము, శ్వానమ్ము శ్వానంబు	(కుక్క)	శ్వానములు, శ్వానమ్ములు శ్వానంబులు
ద్వి.	శ్వానమున్, శ్వానమ్మున్ శ్వానంబున్		శ్వానములన్, శ్వానమ్ములన్ శ్వానంబులన్
తృ.	శ్వానముచేతన్ మొ.		శ్వానములచేతన్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

అమహత్యర్థకములు.

వా క్ శ బ్ద ము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	వాక్కు, వాకు	(నోరు)	వాక్కులు, వాకులు

(SANSKRIT NOUNS.)

అమహత్వార్థకములు.

	ఏ.	బ.
ద్వి.	వాక్కున్, వాకున్	వాక్కులన్, వాకులన్
తృ.	వాక్కుచేతన్	వాక్కులచేతన్
	వాకుచేతన్ మొ.	వాకులచేతన్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ముత్ శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	ముదము, ముదమ్ము (సంతోషము)	ముదములు, ముదమ్ములు
	ముదంబు	ముదంబులు
ద్వి.	ముదమున్, ముదమ్మున్	ముదములన్, ముదమ్ములన్
	ముదంబున్	ముదంబులన్
తృ.	ముదముచేతన్ మొ.	ముదములచేతన్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

దిక్ శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	దిక్కు	(దెస)	దిక్కులు
ద్వి.	దిక్కున్		దిక్కులన్
తృ.	దిక్కుచేతన్ మొ.		దిక్కులచేతన్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు దృక్కు మొ.

(TELUGU NOUNS.)

మహదర్థకములు.

అబ్బశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	అబ్బ	(తండ్రి)	అబ్బలు
ద్వి.	అబ్బన్		అబ్బలన్
తృ.	అబ్బచేతన్ మొ.		అబ్బలచేతన్ మొ.

శేషంబు పితృశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు అన్న, అయ్య, దొర, దొంగ, బావ, మామ మొ.

మగశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	మగఁడు	(పెనిమిటి)	మగలు
ద్వి.	మగనిన్		మగలన్
తృ.	మగనిచేతన్, మగనిచేన్ మగనితోడన్, మగనితోన్		మగలచేతన్, మగలచేన్ మగలతోడన్, మగలతోన్
చ.	మగనికొఱకున్		మగలకొఱకున్, మగలకయి
పం.	మగనివలనన్, మగనికంటెన్		మగలవలనన్, మగలకంటెన్
ష.	మగనికిన్, మగనియొక్క		మగలకున్, మగలయొక్క మగలలోపలన్
స.	మగనియందున్		మగలయందున్, మగలందున్
సం.	ఓ మగఁడ, ఓ మగఁడా		ఓ మగలార, ఓ మగలారా ఓ మగలు.

ఇట్లు మనుమఁడు, బాపఁడు, రాయఁడు మొ.

(TELUGU NOUNS.)

మహాదర్శకములు.

తండ్రిశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	తండ్రి	(కన్నవాఁడు)	తండ్రులు
ద్వి.	తండ్రినిన్, తండ్రిన్		తండ్రులన్
తృ.	తండ్రిచేతన్ మొ.		తండ్రులచేతన్ మొ.

శేషంబు హరిశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు పెనిమిటి, మఱఁది, చదువరి, ముక్కఁడి, కడగండ్లమారి మొ.

కొడుకుశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	కొడుకు	(పుత్త్రుఁడు)	కొడుకులు
ద్వి.	కొడుకున్		కొడుకులన్
తృ.	కొడుకుచేతన్		కొడుకులచేతన్
	కొడుకుచేన్		కొడుకులచేన్
	కొడుకుతోడన్		కొడుకులతోడన్
	కొడుకుతోన్		కొడుకులతోన్
ష.	కొడుకునకున్		కొడుకులకున్
	కొడుకుయొక్క		కొడుకులయొక్క
			కొడుకులలోపలన్
స.	కొడుకునందున్		కొడుకులయందున్, కొడుకులందున్
సం.	ఓకొడుక, ఓకొడుకా		ఓకొడుకులార, ఓకొడుకులారా ఓకొడుకులు.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు రాజు, జోదు, సైదోడు, రౌతు, తిండిపోతు, రావు మొ.

(TELUGU NOUNS.)

మహావర్థకములు.

తమ్ముఁడు శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	తమ్ముఁడు	(వెనుకఁ బుట్టినవాఁడు)	తమ్ములు
ద్వి.	తమ్మునిన్, తమ్మున్		తమ్ములన్
తృ.	తమ్మునిచేతన్, తమ్ముచేతన్ మొ.		తమ్ములచేతన్ మొ.
సం.	ఓతమ్ముఁడ, ఓతమ్ముఁడా		ఓతమ్ములార, ఓతమ్ములారా ఓతమ్ములు.

శేషంబు రామశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు చందురుఁడు, జముఁడు, మరుఁడు మొ.

అల్లుఁడు శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	అల్లుఁడు	(కూఁతు మగఁడు)	అల్లురు
ద్వి.	అల్లునిన్, అల్లున్		అల్లురన్
తృ.	అల్లునిచేతన్, అల్లుచేతన్ మొ.		అల్లురచేతన్ మొ.
సం.	ఓఅల్లుఁడ, ఓఅల్లుఁడా		ఓఅల్లురార, ఓఅల్లురారా ఓఅల్లురు.

శేషంబు బాలశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు నెయ్యుఁడు, పగతుఁడు, మార్తుఁడు మొ.

అగసాలె శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	అగసాలె	(బంగారుపనివాఁడు)	అగసాలెలు
ద్వి.	అగసాలెన్		అగసాలెలన్
తృ.	అగసాలెచేతన్ మొ.		అగసాలెలచేతన్ మొ.

(TELUGU NOUNS.)

మహాదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
సం.	ఓ అగసాలె	ఓ అగసాలెలార
	ఓ అగసాలే	ఓ అగసాలెలారా
		ఓ అగసాలెలు.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు దేబె మొ.

మహాత్ప్యర్థకములు.

అమ్మశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	అమ్మ	(తల్లి)	అమ్మలు
ద్వి.	అమ్మను		అమ్మలను
తృ.	అమ్మచేతను మొ.		అమ్మలచేతను మొ.

దీనికి రమాశబ్దంబునకువలె రూపంబులు.

ఇట్లు అత్త, అవ్వ, చాన, లేమ, నెలఁతుక, పొలఁతుక, చాకిత, బోయత మొ.

తల్లిశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	తల్లి	(కన్నది)	తల్లులు
ద్వి.	తల్లిని		తల్లులను
తృ.	తల్లిచేతను మొ.		తల్లులచేతను మొ.

దీనికి యువతిశబ్దంబునకు వలె రూపంబులు.

ఇట్లు ఇంతి, చెలి, లచ్చి, సిరి, తొయ్యలి, వెలఁది, కులుకులాఁడి మొ.

(TELUGU NOUNS.)

మహత్త్వార్థకములు.

అన్న శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	అన్న (స్త్రీ)	అన్నలు
ద్వి.	అన్నన్	అన్నలన్
తృ.	అన్నచేతన్, అన్నచేన్	అన్నలచేతన్, అన్నలచేన్
	అన్నతోడన్, అన్నతోన్	అన్నలతోడన్, అన్నలతోన్
ష.	అన్నకున్, అన్నయొక్క	అన్నలకున్, అన్నలయొక్క
		అన్నలలోపలన్
స.	అన్నయందున్	అన్నలయందున్, అన్నలందున్
సం.	ఓఅన్నా, ఓఅన్నా	ఓ అన్నలార, ఓ అన్నలారా
		ఓ అన్నలు.

శేషం బూహ్యంబు.

కూఁతు శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కూఁతురు (పుత్రిక)	కూఁతులు
ద్వి.	కూఁతున్	కూఁతులన్
తృ.	కూఁతుచేతన్	కూఁతులచేతన్
	కూఁతుచేన్	కూఁతులచేన్
	కూఁతుతోడన్	కూఁతులతోడన్
	కూఁతుతోన్	కూఁతులతోన్
ష.	కూఁతునకున్	కూఁతులకున్
	కూఁతుయొక్క	కూఁతులయొక్క
		కూఁతులలోపలన్

(Telugu Nouns.)

మహాత్వ్యర్థకములు.

ఏ.		బ.
స.	కూఁతునందుఁ	కూఁతులయందుఁ
		కూఁతులందుఁ
సం.	ఓకూఁతుర, ఓకూఁతురా	ఓకూఁతులార, ఓకూఁతులారా
		ఓకూఁతులు.

శేషం బూహ్యంబు.

కన్నె శబ్దము.

ఏ.		బ.
ప్ర.	కన్నె, కన్నియ (కన్యక)	కన్నెలు, కన్నియలు
ద్వి.	కన్నెను, కన్నియను	కన్నెలను, కన్నియలను
ష.	కన్నెకును, కన్నియకును	కన్నెలకును, కన్నియలకును
	కన్నెయొక్క	కన్నెలయొక్క
	కన్నియయొక్క	కన్నియలయొక్క
		కన్నెలలోపలను
		కన్నియలలోపలను
సం.	ఓకన్నె, ఓకన్నే	ఓకన్నెలార, ఓకన్నెలారా
	ఓకన్నియ, ఓకన్నియా	ఓకన్నియలార, ఓకన్నియలారా
		ఓకన్నెలు, ఓకన్నియలు.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు వదినె మొ.

(TELUGU NOUNS.)

అమహదర్థకములు.

మొక్కశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	మొక్క	(మొలక)	మొక్కలు
ద్వి.	మొక్కను		మొక్కలను
తృ.	మొక్కచేతను మొ.		మొక్కలచేతను మొ.

శేషంబు రమాశబ్దంబునకువలె.

ఇట్లు కొమ్మ, నిమ్మ, కలఁక, పలక, తెల్లన, నల్లన మొ.

గదిశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	గది	(అఱ)	గదులు
ద్వి.	గదిని		గదులను
తృ.	గదిచేతను మొ.		గదులచేతను మొ.

శేషంబు గిరిశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు జిగి, బిగి, పది, వది, నెమ్మది, తొమ్మిది మొ.

పలుకుశబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	పలుకు	(మాట)	పలుకులు
ద్వి.	పలుకును		పలుకులను
సం.	ఓపలుక, ఓపలుకా		ఓపలుకులార, ఓపలుకులారా ఓపలుకులు.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు తలుకు, బెలుకు; మఱుఁగు, మెఱుఁగు; అరుదు, బిరుదు, తెలుపు, నలుపు మొ.

(TELUGU NOUNS.)

అమహదర్థకములు.

తిన్నె శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	తిన్నె, తిన్నియ	(అరుఁగు)	తిన్నెలు, తిన్నియలు
ద్వి.	తిన్నెన్, తిన్నియన్		తిన్నెలన్, తిన్నియలన్
తృ.	తిన్నెచేతన్		తిన్నెలచేతన్
	తిన్నియచేతన్ మొ.		తిన్నియలచేతన్ మొ.

శేషంబు కన్నెశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు గుదె, గిన్నె, వన్నె మొ.

కళ్లము శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	కళ్లము	(ధాన్యము నూర్చుచోటు)	కళ్లములు
	కళ్లమ్ము		కళ్లమ్ములు
	కళ్లంబు		కళ్లంబులు
ద్వి.	కళ్లమున్		కళ్లములన్
	కళ్లమ్మున్		కళ్లమ్ములన్
	కళ్లంబున్		కళ్లంబులన్
తృ.	కళ్లముచేతన్ మొ.		కళ్లములచేతన్ మొ.

శేషంబు జ్ఞానశబ్దంబునకు వలె.

ఇట్లు అందము, చందము, గొల్లము, పల్లము మొ.

అమహాత్ర్యర్థకములు.

మేఁక శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	మేఁక	(ఛాగి)	మేఁకలు

(TELUGU NOUNS.)

అమహత్త్వర్థకములు.

	ఏ.	బ.
ద్వి.	మేఁకను	మేఁకలను
తృ.	మేఁకచేతను ము.	మేఁకలచేతను ము.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు నేల ము.

లేడి శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	లేడి	(ఆఁడుజింక)	లేడులు, లేళ్లు
ద్వి.	లేడిని		లేడులను, లేళ్లను
తృ.	లేడిచేతను ము.		లేడులచేతను, లేళ్లచేతను ము.

శేషం బూహ్యంబు.

ఎనుము శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	ఎనుము	(బఱ్ఱె)	ఎనుములు
ద్వి.	ఎనుమును		ఎనుములను
తృ.	ఎనుముచేతను ము.		ఎనుములచేతను ము.

శేషం బూహ్యంబు.

గేదె శబ్దము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	గేదె	(బఱ్ఱె)	గేదెలు.
ద్వి.	గేదెను		గేదెలను
తృ.	గేదెచేతను ము.		గేదెలచేతను ము.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇట్లు బఱ్ఱె ము.

(Telugu Nouns.)

ఔపవిభక్తికాంతములు.

తెనుఁగునామములు కొన్నిటిమీఁద విభక్తులు పరమగునపుడు ఇ, టి, తి అనువర్ణములు ద్వితీయాద్యేకవచనములందు వచ్చును. అవి ఔపవిభక్తికము లనఁబడును. అట్టి ఔపవిభక్తికములు అంతమునందుఁ గల నామములు ఔపవిభక్తికాంతములు. అవి అవర్ణముల క్రమముగా నీ క్రిందఁ గొన్ని వ్రాయఁబడుచున్నవి.

మహత్వార్థకము.

ఆ లు శ బ్ద ము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	ఆలు (భార్య)	ఆండ్రు
ద్వి.	ఆలిని	ఆండ్రను
తృ.	ఆలిచేతను, ఆలిచేన్ ఆలితోడను, ఆలితోన్	ఆండ్రచేతను, ఆండ్రచేన్ ఆండ్రతోడను, ఆండ్రతోన్
చ.	ఆలికొఱకున్, ఆలికయి	ఆండ్రకొఱకున్, ఆండ్రకయి
పం.	ఆలివలనన్, ఆలికంటెను	ఆండ్రవలనన్, ఆండ్రకంటెను
ష.	ఆలికిని, ఆలియొక్క	ఆండ్రకున్, ఆండ్రయొక్క ఆండ్రలోపలను
స.	ఆలియందున్	ఆండ్రయందును, ఆండ్రందును
సం.	ఓ ఆలి, ఓ ఆలా	ఓ ఆండ్రార, ఓ ఆండ్రారా ఓ ఆండ్రు.

ఇటు ఏరాలు, కోమరాలు, జవరాలు, ముద్దరాలు మొ.

(Telugu Nouns.)

ఔపవిభక్తికాంతములు.

అమహదర్థకములు.

త్రాడు శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	త్రాడు (దారము)	త్రాడులు, త్రాళులు, త్రాళ్లు
ద్వి.	త్రాటిన్	త్రాడులన్, త్రాళులన్, త్రాళ్లన్
తృ.	త్రాటన్	
	త్రాటిచేతన్	త్రాడులచేతన్
		త్రాళులచేతన్, త్రాళ్లచేతన్
	త్రాటిచేన్	త్రాడులచేన్
		త్రాళులచేన్, త్రాళ్లచేన్
	త్రాటితోడన్	త్రాడులతోడన్
		త్రాళులతోడన్, త్రాళ్లతోడన్
	త్రాటితోన్	త్రాడులతోన్
		త్రాళులతోన్, త్రాళ్లతోన్
చ.	త్రాటికొఱకున్	త్రాడులకొఱకున్
		త్రాళులకొఱకున్, త్రాళ్లకొఱకున్
	త్రాటికయి	త్రాడులకయి
		త్రాళులకయి, త్రాళ్లకయి
పం.	త్రాటివలనన్	త్రాడులవలనన్
		త్రాళులవలనన్, త్రాళ్లవలనన్
	త్రాటికంటెన్	త్రాడులకంటెన్
		త్రాళులకంటెన్, త్రాళ్లకంటెన్
	త్రాటికిన్	త్రాడులకున్, త్రాళులకున్, త్రాళ్లకున్

(TELUGU NOUNS.)

ఔపవిభక్తికాంతములు.

అమహదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
	త్రాటియొక్క	త్రాడులయొక్క
		త్రాళులయొక్క, త్రాళ్లయొక్క
		త్రాడులలోపలన్
		త్రాళులలోపలన్, త్రాళ్లలోపలన్
స.	త్రాటన్	
	త్రాటియందున్	త్రాడులయందున్, త్రాడులందున్
		త్రాళులయందున్, త్రాళులందున్
		త్రాళ్లయందున్, త్రాళ్లందున్
సం.	ఓత్రాడ	ఓత్రాడులార, ఓత్రాడులారా
	ఓత్రాడా	ఓత్రాళులార, ఓత్రాళులారా
		ఓత్రాళ్లార, ఓత్రాళ్లారా
		ఓత్రాడులు, ఓత్రాళులు, ఓత్రాళ్లు.

ఇట్లు కాడు, వీడు మొ.

కన్నుశబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కన్ను (నేత్రము)	కన్నులు
ద్వి.	కంటిన్	కన్నులన్
తృ.	కంటన్	
	కంటిచేతన్, కంటిచేన్	కన్నులచేతన్, కన్నులచేన్
	కంటితోడన్, కంటితోన్	కన్నులతోడన్, కన్నులతోన్

(TELUGU NOUNS.)

ఔపవిభక్తికాంతములు.

అనుహాదర్థకములు.

	ఏ.	బ.
చ.	కంటికొఱకుఁ, కంటికయి	కన్నులకొఱకుఁ, కన్నులకయి
పం.	కంటివలనఁ, కంటికంటెఁ	కన్నులవలనఁ, కన్నులకంటెఁ
ష.	కంటికిఁ, కంటియొక్క	కన్నులకుఁ, కన్నులయొక్క
		కన్నులలోపలఁ
స.	కంటఁ, కంటియందుఁ	కన్నులయందుఁ, కన్నులందుఁ
సం.	ఓకన్న, ఓకన్నా	ఓకన్నులార, ఓకన్నులారా
		ఓకన్నులు.

ఇట్లు మన్ను, మిన్ను మొ.

పల్లు శబ్దము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	పల్లు (దంతము)	పల్లులు, పండులు, పండ్లు
ద్వి.	పంటిఁ	పల్లులఁ, పండులఁ, పండ్లఁ
తృ.	పంటఁ	
	పంటిచేతఁ	పల్లులచేతఁ
		పండులచేతఁ, పండ్లచేతఁ
	పంటిచేఁ	పల్లులచేఁ
		పండులచేఁ, పండ్లచేఁ
	పంటితోడఁ	పల్లులతోడఁ
		పండులతోడఁ, పండ్లతోడఁ

(TELUGU NOUNS.)

ఔపవిభక్తికాంతములు.

అమహదర్థకములు.

ఏ.	బ.
పంటితోఁ	పల్లులతోఁ
	పండులతోఁ, పండ్లతోఁ
చ. పంటికొఱకుఁ	పల్లులకొఱకుఁ
	పండులకొఱకుఁ, పండ్లకొఱకుఁ
పంటికయి	పల్లులకయి
	పండులకయి, పండ్లకయి
పం. పంటివలనఁ	పల్లులవలనఁ
	పండులవలనఁ, పండ్లవలనఁ
పంటికంటెఁ	పల్లులకంటెఁ
	పండులకంటెఁ, పండ్లకంటెఁ
ష. పంటికిఁ	పల్లులకుఁ
	పండులకుఁ, పండ్లకుఁ
పంటియొక్క	పల్లులయొక్క
	పండులయొక్క, పండ్లయొక్క
	పల్లులలోపలఁ
	పండులలోపలఁ, పండ్లలోపలఁ
స. పంటఁ	
పంటియందుఁ	పల్లులయందుఁ, పల్లులందుఁ
	పండులయందుఁ, పండులందుఁ
	పండ్లయందుఁ, పండ్లందుఁ

(TELUGU NOUNS.)

ఔపవిభక్తికాంతములు,

అనుహాదర్థకములు.

ఏ.	బ.
సం. ఓపల్ల, ఓపల్లా	ఓపల్లులార, ఓపల్లులారా
	ఓపంఁడులార, ఓపండులారా
	ఓపండ్లార, ఓపండ్లారా
	ఓపల్లులు, ఓపండులు; ఓపండ్లు.

ఇటు ఇల్లు, కల్లు (తాయి) ముల్లు, విల్లు మొ.

చేయి శబ్దము.

ఏ.		బ.
ప్ర. చేయి	(హస్తము)	చేతులు
ద్వి. చేతిన్		చేతులన్
తృ. చేతన్, చేతిచేతన్ మొ.		చేతులచేతన్ మొ.
ష. చేతికిన్, చేతియొక్క		చేతులకున్, చేతులయొక్క
		చేతులలోపలన్
స. చేతన్, చేతియందున్		చేతులయందున్, చేతులందున్.

శేషం బూహ్యంబు.

ఇటు నూయి, నేయి, వాయి మొ.

(TELUGU PRONOUNS.)

మనుష్యాద్యర్థకములయిన యెల్ల నామంబులకును మాఱుగా నుపయోగింపఁబడునట్టి అన్ని మొదలగు నామములు సర్వనామము లనఁబడును. వాని రూపము లీ దిగువ వరుసగా వ్రాయఁబడియెడి.

సంస్కృతమునందలి సర్వనామములందును అజంతశబ్దముల రూపములు నామశబ్దముల బోలినవాని వంటివి గాని వాని యిక్కడ వేఱుగాఁ దెలుపఁబడవయ్యెను. త్వదాదులగు హలంతశబ్దములో యిందుఁ బ్రత్యేకముగాఁ బ్రయోగింపఁబడవు.

ఆశబ్దము తదర్థకము.

మహదర్థకము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	వాఁడు (ఆ పురుషుఁడు)	వారు, వారలు, వాండ్రు
ద్వి.	వానిన్	వారిన్, వారలన్, వాండ్రన్
తృ.	వానిచేతన్	వారిచేతన్, వారలచేతన్, వాండ్రచేతన్
	వానిచేన్	వారిచేన్, వారలచేన్, వాండ్రచేన్
	వానితోడన్	వారితోడన్, వారలతోడన్, వాండ్రతోడన్
	వానితోన్	వారితోన్, వారలతోన్, వాండ్రతోన్
చ.	వానికొఱకున్	వారికొఱకున్, వారలకొఱకున్, వాండ్రకొఱకున్

(TELUGU PRONOUNS.)

మహదర్థకము.

ఏ.	బ.
వానికయి	వారికయి, వారలకయి
	వాండ్రకయి
పం. వానివలనన్	వారివలనన్, వారలవలనన్
	వాండ్రవలనన్
వానికంటెన్	వారికంటెన్, వారలకంటెన్
	వాండ్రకంటెన్
ష. వానికిన్	వారికిన్, వారలకున్
	వాండ్రకున్
వానియొక్క	వారియొక్క, వారలయొక్క
	వాండ్రయొక్క
	వారిలోపలన్, వారలలోపలన్
	వాండ్రలోపలన్
స. వానియందున్	వారియందున్
	వారలయందున్, వారలందున్
	వాండ్రయందున్, వాండ్రందున్

ఇందు తదాది సర్వనామంబులకు సంబోధనంబు లేదు.

మహత్వర్థకము.

ఏ.		బ.
ప్ర. అది, అద్ది	(అస్త్రీ)	వారు, వారలు, వాండ్రు
అయది, అయ్యది		
ద్వి. దానిన్, అదానిన్, అద్దానిన్		వారిన్, వారలన్, వాండ్రన్

(TELUGU PRONOUNS.)

మహత్త్వార్థకము.

	ఏ.	బ.
తృ.	దానిచేతఁ మొ.	వారిచేతఁ మొ.
స.	దానియందుఁ మొ.	వారియందుఁ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

అమహదమహత్త్వార్థకము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	అది, అద్ది (అపశబ్దాదికము)	అవి, అవ్వి
	అయది, అయ్యది	అయవి, అయ్యవి
ద్వి.	దానిఁ, అదానిఁ, అద్దానిఁ	వానిఁ
తృ.	దానఁ	వానఁ
	దానిచేతఁ, అదానిచేతఁ, అద్దానిచేతఁ	వానిచేతఁ
	దానిచేఁ, అదానిచేఁ, అద్దానిచేఁ	వానిచేఁ
	దానితోడఁ	
	అదానితోడఁ, అద్దానితోడఁ	వానితోడఁ
	దానితోఁ, అదానితోఁ, అద్దానితోఁ	వానితోఁ
చ.	దానికొఱకుఁ	వానికొఱకుఁ
	అదానికొఱకుఁ, అద్దానికొఱకుఁ	
	దానికయి, అదానికయి, అద్దానికయి	వానికయి
పం.	దానివలనఁ	
	అదానివలనఁ, అద్దానివలనఁ	వానివలనఁ
	దానికంటెఁ	వానికంటెఁ
	అదానికంటెఁ, అద్దానికంటెఁ	

తెనుఁగు సర్వనామములు.

(TELUGU PRONOUNS.)

అమహదమహత్యర్థకము.

	ఏ.	బ.
ష.	దానికిన్, ఆదానికిన్, అద్దానికిన్	వానికిన్
	దానియొక్క	
	ఆదానియొక్క, అద్దానియొక్క	వానియొక్క
		వానిలోపలన్
స.	దానన్, ఆదానన్, అద్దానన్	వానన్
	దానియందున్	
	ఆదానియందున్, అద్దానియందున్	వానియందున్

ఈశబ్దము ఇదమర్థకము.

మహదర్థకము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	వీఁడు	(ఈపురుషుఁడు)	వీరు, వీరలు, వీండ్రు
ద్వి.	వీనిన్		వీరిన్, వీరలన్, వీండ్రన్
తృ.	వీనిచేతన్ మొ.		వీరిచేతన్ మొ.

శేషం బాశబ్దంబునకు వలె.

మహత్యర్థకము.

	ఏ.		బ.
ప్ర.	ఇది, ఇద్ది	(ఈస్త్రీ)	వీరు, వీరలు, వీండ్రు
	ఈయది, ఇయ్యది		
ద్వి.	దీనిన్, ఈదానిన్, ఇద్దానిన్		వీరిన్, వీరలన్, వీండ్రన్
తృ.	దీనిచేతన్		వీరిచేతన్, వీరలచేతన్
	ఈదానిచేతన్, ఇద్దానిచేతన్ మొ.		వీండ్రచేతన్ మొ.

శేషం బాశబ్దంబునకు వలె.

(TELUGU PRONOUNS.)

అమహదమహత్త్వర్థకము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	ఇది, ఇద్ది (ఈపశ్వాదికము)	ఇవి, ఇవ్వి
	ఈయది, ఇయ్యది	ఈయవి, ఇయ్యవి
ద్వి.	దీనిన్, ఈదానిన్, ఇద్దానిన్	వీనిన్
తృ.	దీనన్	వీనన్
	దీనిచేతన్	
	ఈదానిచేతన్, ఇద్దానిచేతన్ మొ.	వీనిచేతన్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ఏశబ్దము యత్కిమర్థకము.

మహదర్థకము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	ఏఁడు	ఏరు
	ఏవాఁడు	ఏవారు, ఏవారలు, ఏవాండ్రు
	ఎవ్వాఁడు	ఎవ్వారు, ఎవ్వారలు, ఎవ్వాండ్రు
	ఎవ్వఁడు	ఎవ్వరు, ఎవ్వండ్రు
	ఎవఁడు	ఎవరు, ఎవండ్రు
ద్వి.	ఏనిన్	ఏరిన్
	ఏవానిన్	ఏవారిన్, ఏవారలన్, ఏవాండ్రన్
	ఎవ్వానిన్	ఎవ్వారిన్, ఎవ్వారలన్, ఎవ్వాండ్రన్
	ఎవ్వనిన్	ఎవ్వరిన్, ఎవ్వండ్రన్
	ఎవనిన్	ఎవరిన్, ఎవండ్రన్

(TELUGU PRONOUNS.)

మహదర్థకము.

	ఏ.	బ.
తృ.	ఏనిచేతన్	ఏరిచేతన్
	ఏవానిచేతన్	ఏవారిచేతన్
	ఎవ్వానిచేతన్	ఎవ్వారిచేతన్
	ఎవ్వనిచేతన్	ఎవ్వరిచేతన్
	ఎవనిచేతన్ మొ.	ఎవరిచేతన్ మొ.
చ.	ఏనికొఱకున్	ఏరికొఱకున్
	ఏవానికొఱకున్	ఏవారికొఱకున్
	ఎవ్వానికొఱకున్	ఎవ్వారికొఱకున్
	ఎవ్వనికొఱకున్	ఎవ్వరికొఱకున్
	ఎవనికొఱకున్ మొ.	ఎవరికొఱకున్ మొ.
పం.	ఏనివలనన్	ఏరివలనన్
	ఏవానివలనన్	ఏవారివలనన్
	ఎవ్వానివలనన్	ఎవ్వారివలనన్
	ఎవ్వనివలనన్	ఎవ్వరివలనన్
	ఎవనివలనన్ మొ.	ఎవరివలనన్ మొ.
ష.	ఏనికిన్	ఏరికిన్
	ఏవానికిన్	ఏవారికిన్
	ఎవ్వానికిన్	ఎవ్వారికిన్
	ఎవ్వనికిన్	ఎవ్వరికిన్
	ఎవనికిన్ మొ.	ఎవరికిన్ మొ.
స.	ఏనియందున్	ఏరియందున్
	ఏవానియందున్	ఏవారియందున్

(Telugu Pronouns.)

మహాదర్థకము.

ఏ.	బ.
ఎవ్వానియందుఁ	ఎవ్వారియందుఁ
ఎవ్వనియందుఁ	ఎవ్వరియందుఁ
ఎవనియందుఁ మొ.	ఎవరియందుఁ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

మహాత్వర్థకము.

	ఏ.	బ.
*ప్ర.	ఎవతె (ఏ స్త్రీ)	ఏరు, ఏవారు, ఏవారలు, ఏవాండ్రు
ద్వి.	ఎవతెఁ	ఏవారిఁ మొ.
తృ.	ఎవతెచేతఁ, ఎవతెచేఁ	ఏరిచేతఁ, ఏరిచేఁ
	ఎవతెతోడఁ, ఎవతెతోఁ	ఏరితోడఁ, ఏరితోఁ మొ.
చ.	ఎవతెకొఱకుఁ, ఎవతెకయి	ఏరికొఱకుఁ, ఏరికయి మొ.
పం.	ఎవతెవలనఁ	ఏరివలనఁ
	ఎవతెకంటెఁ	ఏరికంటెఁ మొ.
ష.	ఎవతెకుఁ, ఎవతెయొక్క	ఏరికిఁ, ఏరియొక్క
		ఏరిలోపలఁ మొ.
స.	ఎవతెయందుఁ	ఏరియందుఁ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

*దీనికి రూపాంతరంబు లనేకంబులు గలవు. వానినెల్ల బాలవ్యాకరణమువలనఁ దెలిసికొనవలయును.

(TELUGU PRONOUNS.)

అమహదమహాత్వర్థకము.

ఏ.		బ.
ప్ర. ఎది, ఎద్ది	(ఏపళ్యాదికము)	ఎవి, ఎవ్వి
ఏయది, ఎయ్యది		ఏయవి, ఎయ్యవి
ద్వి. దేనిన్, ఏదానిన్, ఎద్దానిన్		వేనిన్
తృ. దేనన్		వేనన్
దేనిచేతన్		
ఏదానిచేతన్, ఎద్దానిచేతన్ మొ.		వేనిచేతన్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

ఈ దిగువ వ్రాయఁబడు నీ మొదలగు సాల్గుశబ్దములు మహదాద్యర్థము లన్నింటియందును సమానరూపములు గలవియగును.

నీశబ్దము యుష్మదర్థకము.

ఏ.	బ.
ప్ర. నీవు, ఈవు	మీరు, ఈరు, మీరలు, ఈరలు
ద్వి. నిన్నున్, నినున్	మిమ్మున్, మిమున్
తృ. నీచేతన్, నీచేన్	మీచేతన్, మీచేన్
నీతోడన్, నీతోన్	మీతోడన్, మీతోన్
చ. నీకొఱకున్, నీకయి	మీకొఱకున్, మీకయి
పం. నీవలనన్, నీకంటెన్	మీవలనన్, మీకంటెన్
ష. నీకున్, నీయొక్క	మీకున్, మీయొక్క, మీలోపలన్
స. నీయందున్	మీయందున్.

(TELUGU PRONOUNS.)

అనువాదమహాత్వ్యర్థకము.

నాశబ్దము అస్మదర్థకము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	నేను, ఏను	మేము, ఏము
ద్వి.	నన్నున్, ననున్	మమ్మున్, మమున్
తృ.	నాచేతన్, నాచేన్	మాచేతన్, మాచేన్
	నాతోడన్, నాతోన్	మాతోడన్, మాతోన్
చ.	నాకొఱకున్, నాకయి	మాకొఱకున్, మాకయి
పం.	నావలనన్, నాకంటెన్	మావలనన్, మాకంటెన్
ష.	నాకున్, నాయొక్క	మాకున్, మాయొక్క
		మాలోపలన్
స.	నాయందున్	మాయందున్.

మనశబ్దము యుష్మదస్మదర్థకము.

నిత్యబహువచనాంతము.

ప్ర. మనము

ద్వి. మనలన్

తృ. మనచేతన్, మనచేన్ మొ.

తాశబ్దము ఆత్మార్థకము.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	తాను	తాము, తారు, తమరు
ద్వి.	తన్నున్, తనున్	తమ్మున్, తమున్
తృ.	తనచేతన్, తనచేన్ మొ.	తమచేతన్, తమచేన్ మొ.

శేషం బూహ్యంబు.

నామము లట్లే క్రియలును సంస్కృతసమములు అచ్చతెనుఁగు అని రెండు విధములగును. ఆ క్రియలు అకర్మకములు సకర్మకములని ద్వివిధములు. అకర్మకము లనఁగా కర్మపదము లేనివి. కర్మపదములను గోరనివనుట. సకర్మకము లనఁగా కర్మపదము గలవి. కర్మపదములను గోరునవి యనుట. సకర్మక క్రియలకే కర్త్రర్థమును సాధారణముగా ఆత్మనేపదార్థమును గలవు గాని అకర్మకక్రియలకు లేవు. అకర్మకక్రియలకు ప్రేరణమునందు అవి గలవి. ఈ క్రియలు తద్ధర్మము, వర్తమానము, భూతము, భవిష్యత్తు, ప్రార్థనము, వ్యతిరేకము అను నీయర్థములు గలవియయి వ్యవహరింపఁబడును. తద్ధర్మ మనఁగా ధాతువుయొక్క వ్యాపారము. దీనిచే తాచ్ఛీల్యాద్యర్థములును గ్రహింపఁబడుచున్నవి. తద్ధర్మార్థకక్రియ ఒక్కొకచో వర్తమాన భూత భవిష్యదర్థము లను సహితము దెలుపును. వర్తమాన మనఁగా జరుగుచుండుకాలము. భూత మనఁగా గడచినకాలము. భవిష్యత్తనఁగా రాఁబోవుకాలము. ప్రార్థనము అనఁగా వేఁడుట. ఇది విధ్యర్థమునకును ఉపలక్షణము. వ్యతిరేకము అనఁగా విరోధము. ఈ క్రియలకు అశబ్దములోనగు నామములు కర్తలగునపుడు ప్రథమ పురుషము అనియు, నీశబ్దము కర్తయగునపుడు మధ్యమ పురుషము అనియు, నాశబ్దము కర్తయగునపుడు ఉత్తమ పురుషము అనియు సంజ్ఞలు గలవు. వ్యవహారదశయందు సంస్కృత సమక్రియల కన్నింటికిఁ దఱచుగా స్వార్థమందును ప్రేరణమందును, తెనుఁగు క్రియల కన్నింటికిఁ దఱచుగా ప్రేరణమందును గొన్నింటికి మాత్రము స్వార్థమందును కడపట ఇంచు అను ఆగమంబు వచ్చును. ఉభయవిధము అయిన అకర్మక క్రియలకుఁ గొన్నింటికి స్వార్థమున ఇల్లు అను నాగమంబు వచ్చును.

సంస్కృతసమక్రియలు.

(SANSKRIT VERBS.)

ధాతువు (ROOT) ప్రకాశించు.

అకర్మకము, INTRANSITIVE.

కర్త్రర్థకము, ACTIVE VOICE.

*సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్రథమపురుషము, THIRD PERSON.

ఏ.	బ.
ప్రకాశించును (వెలుఁగును)	ప్రకాశింతురు, ప్రకాశింత్రు; ప్రకాశింపుదురు, ప్రకాశించును.

మధ్యమపురుషము, SECOND PERSON.

ప్రకాశింతువు, ప్రకాశింతు	ప్రకాశింతురు, ప్రకాశింత్రు ప్రకాశింపుదురు.

ఉత్తమపురుషము, FIRST PERSON.

ప్రకాశింతును	ప్రకాశింతుము
ప్రకాశింపుదును	ప్రకాశింపుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర.	ప్రకాశించెడిఁ	ప్రకాశించెదరు
	ప్రకాశించెడుఁ	ప్రకాశించెడిఁ
		ప్రకాశించెడుఁ
మ.	ప్రకాశించెదవు, ప్రకాశించెదు	ప్రకాశించెదరు
ఉ.	ప్రకాశించెదను	ప్రకాశించెదము.

---

*సమాపకము అనఁగా ముగిసిన క్రియలు.

(SANSKRIT VERBS.)

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	ప్రకాశించుచున్నాఁడు	ప్రకాశించుచున్నారు
	ప్రకాశించుచున్నది	ప్రకాశించుచున్నవి
మ.	ప్రకాశించుచున్నావు	ప్రకాశించుచున్నారు
ఉ.	ప్రకాశించుచున్నాను	ప్రకాశించుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర.	ప్రకాశించెను	ప్రకాశించిరి, ప్రకాశించెను
మ.	ప్రకాశించితివి, ప్రకాశించితి	ప్రకాశించితిరి
ఉ.	ప్రకాశించితిని	ప్రకాశించితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర.	ప్రకాశింపఁగలఁడు	ప్రకాశింపఁగలరు
	ప్రకాశింపఁగలదు	ప్రకాశింపఁగలవు
మ.	ప్రకాశింపఁగలవు	ప్రకాశింపఁగలరు
ఉ.	ప్రకాశింపఁగలను	ప్రకాశింపఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

*మ.	ప్రకాశింపుము	ప్రకాశింపుఁడు.

ఉభయకర్తృకార్థక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. ప్రకాశింతము, ప్రకాశింపుదము.

*వీనికి ప్రకాశింపుమ, ప్రకాశింపుమా, ప్రకాశింపుమి, ప్రకాశింపుమీ, ప్రకాశింపుఁడ, ప్రకాశింపుఁడా, ప్రకాశింపుఁడి, ప్రకాశింపుఁడీ అని రూపాంతరములు. ఇట్లంతట నెఱుఁగవలెను.

(SANSKRIT VERBS.)

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

ప్రకాశించుతక.

(ఇది అవ్యయము. ఇట్లంతట నెఱుంగవలయును.)

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	ప్రకాశింపఁడు	ప్రకాశింపరు
	ప్రకాశింపదు	ప్రకాశింపరు, ప్రకాశింపవు
*మ.	ప్రకాశింపవు	ప్రకాశింపరు
ఉ.	ప్రకాశింపను	ప్రకాశింపము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. ప్రకాశింపకుము ప్రకాశింపకుఁడు.

అసమాపకములు, INFINITE VERBS.

అసమాపకము అనఁగా ముగియని క్రియలు. ఇవి క్రియాకాంక్షములు, నామాకాంక్షము లని ద్వివిధములు. క్రియాకాంక్షము అనఁగా క్రియను గోరునట్టివి. నామాకాంక్షము అనఁగా నామమును గోరునట్టివి.

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	ప్రకాశించి
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	ప్రకాశింపక

---

*వీనిమీఁద అయ్యా, అమ్మ లోనగునవి వచ్చునపుడు అవి ప్రార్థనార్థకములగును. ఉదా. ప్రకాశింపవయ్యా, ప్రకాశింపవమ్మ, ప్రకాశింపరయ్యా, ప్రకాశింపరమ్మ ఇత్యాదులు. ఇట్లంతటను నెఱుంగవలయును.

(SANSKRIT VERBS.)

తాదర్థ్యార్థక సమాపకము	Infinitive Mood	ప్రకాశింపన్
వర్తమానార్థక సమాపకము	Present Participle	ప్రకాశించుచున్
అనంతర్యార్థక సమాపకము	Subjunctive Mood	ప్రకాశించుడున్
పశ్చాంతరాద్యర్థక సమాపకము	Conditional Mood	ప్రకాశించినన్.

ఇవి అర్థమునుబట్టి యేర్పఱచిన సంజ్ఞలు. ఇటు కాని పక్షమందు భూతార్థక సమాపకము అనునది మొదలుగాఁగలవానికిఁ గ్రమముగా ఇప్రత్యయాంతాసమాపకము, అక ప్రత్యయాంతాసమాపకము, అప్రత్యయాంతాసమాపకము, చు ప్రత్యయాంతాసమాపకము, డు ప్రత్యయాంతాసమాపకము, ఇన ప్రత్యయాంతాసమాపకము అనియుఁ బ్రత్యయములను గొని పేరిడవచ్చును. క్త్వాప్రత్యయాంతాది సంజ్ఞలు సంస్కృతమునందలివి యిట్లే యేర్పడియున్నవి.

నామూకాంతాసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES AORIST FORM.

తద్ధర్మార్థక విశేషణము	Relative Participle	ప్రకాశించు, ప్రకాశించెడి, ప్రకాశించెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative Participle (Present form)	ప్రకాశించుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (Past form)	ప్రకాశించిన

(Sanskrit Verbs.)

భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	ప్రకాశింపఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative)	ప్రకాశింపని.

ఇవియే క్రియాజన్యవిశేషణము లనఁబడును. విశేషణము (Adjective) అనఁగా విశేష్యముయొక్క గుణాదికమును తెలుపునట్టిశబ్దము. ఈవిశేషణములమీఁద వలసినయెడ అట్టి యను దానిని చేర్చుకొనవచ్చును. (ఉదా. ప్రకాశించుచున్నట్టి మొ.) ఇట్లంశట సెఱుంగవలయును.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	(Participial Noun (Affirmative)	ప్రకాశించుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	Participial Noun (Negative)	ప్రకాశింపమి.

ప్రేరణార్థకము, Casual Voice.

కర్త్రర్థకము, Active Voice.

సమాపకములు, Finite Verbs.

తద్ధర్మార్థకము, The Aorist Indefinite Tense.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	ప్రకాశింపించును	ప్రకాశింపింతురు, ప్రకాశింపింపుదురు. ప్రకాశింపించును
మ.	ప్రకాశింపింతువు	ప్రకాశింపింతురు
	ప్రకాశింపింతు	ప్రకాశింపింతు
	ప్రకాశింపింపుదువు	ప్రకాశింపుదురు
	ప్రకాశింపింపుదు	

(SANSKRIT VERBS)

ఏ.	బ.
ఉ. ప్రకాశింపింతును	ప్రకాశింపింతుము
ప్రకాశింపింపుదును	ప్రకాశింపింపుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర. ప్రకాశింపించెడిఁ	ప్రకాశింపించెదరు
ప్రకాశింపించెడుఁ	ప్రకాశింపించెడిఁ
	ప్రకాశింపించెడుఁ
మ. ప్రకాశింపించెదవు	ప్రకాశింపించెదరు
ప్రకాశింపించెదు	
ఉ. ప్రకాశింపించెదను	ప్రకాశింపించెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర. ప్రకాశింపించుచున్నాఁడు	ప్రకాశింపించుచున్నారు
ప్రకాశింపించుచున్నది	ప్రకాశింపించుచున్నవి
మ. ప్రకాశింపించుచున్నావు	ప్రకాశింపించుచున్నారు
ఉ. ప్రకాశింపించుచున్నాను	ప్రకాశింపించుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర. ప్రకాశింపించెను	ప్రకాశింపించిరి, ప్రకాశింపించెను.
మ. ప్రకాశింపించితివి	ప్రకాశింపించితిరి
ప్రకాశింపించితి	
ఉ. ప్రకాశింపించితిని	ప్రకాశింపించితిమి.

(SANSKRIT VERBS.)

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	ప్రకాశింపింపఁగలఁడు	ప్రకాశింపింపఁగలరు
	ప్రకాశింపింపఁగలదు	ప్రకాశింపింపఁగలవు
మ.	ప్రకాశింపింపఁగలవు	ప్రకాశింపింపఁగలరు
ఉ.	ప్రకాశింపింపఁగలను	ప్రకాశింపింపఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ.	ప్రకాశింపింపుము	ప్రకాశింపింపుఁడు.

ఉభయకర్తృకప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. ప్రకాశింపింతము, ప్రకాశింపింపుదము.

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

ప్రకాశింపించుత[illegible].

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర.	ప్రకాశింపింపఁడు	ప్రకాశింపింపరు
	ప్రకాశింపింపదు	ప్రకాశింపింపరు, ప్రకాశింపింపవు
మ.	ప్రకాశింపింపవు	ప్రకాశింపింపరు
ఉ.	ప్రకాశింపింపను	ప్రకాశింపింపము.

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ.	ప్రకాశింపింపకుము	ప్రకాశింపింపకుఁడు.

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	ప్రకాశింపించి
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	ప్రకాశింపింపక

(Sanskrit Verbs.)

తాదర్థ్యార్థకాసమాపకము	Infinitive Mood	ప్రకాశింపింపఁ
వర్తమానార్థకాసమాపకము	Present Participle	ప్రకాశింపించుచుఁ
ఆనంతర్యార్థకాసమాపకము	Subjunctive Mood	ప్రకాశింపించుడుఁ
పక్షాంతరార్థకాసమాపకము	Conditional Mood	ప్రకాశింపించినఁ.

నామాకాంక్షాసమాపకములు.

Participial Adjectives.

తద్ధర్మార్థకవిశేషణము	Relative Participle (Aorist form)	ప్రకాశింపించు ప్రకాశింపించెడి ప్రకాశింపించెడు
వర్తమానార్థకవిశేషణము	Relative Participle (Present form)	ప్రకాశింపించుచున్న
భూతార్థకవిశేషణము	Relative Participle (Past form)	ప్రకాశింపించిన
భవిష్యదర్థకవిశేషణము	Relative Participle (Future form)	ప్రకాశింపింపఁగల
వ్యతిరేకార్థకవిశేషణము	Relative Participle (Negative)	ప్రకాశింపింపని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	ప్రకాశింపించుట
వ్యతిరేకభావార్థకము	Participial Noun (Negative)	ప్రకాశింపింపమి.

(SANSKRIT VERBS.)

ప్రేరణార్థ్మనే పదకర్తృకర్తకరూపము ప్రకాశింపించుకొను, ప్రేరణ కర్తృకర్మరూపము ప్రకాశింపింపఁబడు, ప్రేరణార్థ్మనేపద కర్తృకర్మరూపము ప్రకాశింపించుకొనఁబడు—వీనికి అన్నియర్థములయందును, అన్నిపురుషములయందును వచనద్వయమునందు వచ్చెడు వర్ణములను క్రమముగా నూహించుకొనవలయును.

ధాతువు (ROOT) రంజిల్లు.

అకర్మకము, INTRANSITIVE.

కర్తర్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

	ఏ.	బ.
*ప్ర.	రంజిల్లును (సంతోషించును)	రంజిల్లుదురు, రంజిల్లును
మ.	రంజిల్లుదువు, రంజిల్లుదు	రంజిల్లుదురు
ఉ.	రంజిల్లుదును	రంజిల్లుదుము.

తద్ధర్మార్థక రూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర.	రంజిల్లెడిని, రంజిల్లెడుని	రంజిల్లెదరు రంజిల్లెడిని, రంజిల్లెడుని
మ.	రంజిల్లెదవు, రంజిల్లెదు	రంజిల్లెదరు
ఉ.	రంజిల్లెదను	రంజిల్లెదము.

* రంజిల్లు దీనికి రంజిలు అని రూపాంతరము, ఇట్లితరములకుఁ దెలియవలయును.

(Sanskrit Verbs.)

వర్తమానార్థకము, Present Tense.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	రంజిల్లుచున్నాఁడు	రంజిల్లుచున్నారు
	రంజిల్లుచున్నది	రంజిల్లుచున్నవి
మ.	రంజిల్లుచున్నావు	రంజిల్లుచున్నారు
ఉ.	రంజిల్లుచున్నాను	రంజిల్లుచున్నాము.

భూతార్థకము, Past Tense.

ప్ర.	రంజిల్లెను	రంజిల్లిరి, రంజిల్లెను
మ.	రంజిల్లితివి, రంజిల్లితి	రంజిల్లితిరి
ఉ.	రంజిల్లితిని	రంజిల్లితిమి.

భవిష్యదర్థకము, Future Tense.

ప్ర.	రంజిల్లఁగలఁడు	రంజిల్లఁగలరు
	రంజిల్లఁగలదు	రంజిల్లఁగలవు
మ.	రంజిల్లఁగలవు	రంజిల్లఁగలరు
ఉ.	రంజిల్లఁగలను	రంజిల్లఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, Imperative Mood.

మ.	రంజిల్లుము	రంజిల్లుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. రంజిల్లుదము.

ఆశీరర్థకము, Optative Mood.

రంజిల్లుతన్.

వ్యతిరేకార్థకము, Negative Form.

ప్ర.	రంజిల్లఁడు	రంజిల్లరు
	రంజిల్లదు	రంజిల్లరు, రంజిల్లవు

(SANSKRIT VERBS.)

	ఏ.	బ.
మ.	రంజిల్లవు	రంజిల్లరు
ఉ.	రంజిల్లను	రంజిల్లము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ.	రంజిల్లకుము	రంజిల్లకుఁడు.

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	రంజిల్లి
వ్యతిరేకభూతార్థకా సమాపకము	Past Participle (Negative)	రంజిల్లక
తాదర్థ్యార్థకా సమాపకము	Infinitive Mood	రంజిల్లన్
వర్తమానార్థకా సమాపకము	Present Participle	రంజిల్లుచున్
ఆనంతర్యార్థకా సమాపకము	Subjunctive Mood	రంజిల్లుడున్
పక్షాంతరాద్యర్థకా సమాపకము	Conditional Mood	రంజిల్లినన్.

నామాకాంక్షాసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్ధర్మార్థక విశేషణము	Relative Participle (*Aorist form*)	రంజిల్లు రంజిల్లెడి, రంజిల్లెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative Participle (*Present form*)	రంజిల్లుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (*Past form*)	రంజిల్లిన

(SANSKRIT VERBS.)

భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	రంజిల్లఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative form)	రంజిల్లని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	రంజిల్లుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	Participial Noun (Negative)	రంజిల్లమి.

ప్రేరణార్థకము, CASUAL VOICE.

కర్త్రర్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE

	ఏ.	బ.
ప్ర.	రంజించును	రంజింతురు, రంజింత్రు రంజింపుదురు, రంజించును
మ.	రంజింతువు, రంజింతు రంజింపుదువు, రంజింపుదు	రంజింతురు, రంజింత్రు రంజింపుదురు
ఉ.	రంజింతును, రంజింపుదును	రంజింతుము, రంజింపుదుము.

తద్ధర్మార్థక రూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AGRIST INDEFINITE TENSE

ప్ర.	రంజించెడిఁ, రంజించెడుఁ	రంజించెదరు రంజించెడిఁ, రంజించెడుఁ

(SANSKRIT VERBS.)

ఏ.	బ.
మ. రంజించెదవు, రంజించెదు	రంజించెదరు
ఉ. రంజించెదను	రంజించెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర. రంజించుచున్నాఁడు	రంజించుచున్నారు
రంజించుచున్నది	రంజించుచున్నవి
మ. రంజించుచున్నావు	రంజించుచున్నారు
ఉ. రంజించుచున్నాను	రంజించుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర. రంజించెను	రంజించిరి, రంజించెను
మ. రంజించితివి, రంజించితి	రంజించితిరి
ఉ. రంజించితిని	రంజించితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర. రంజింపఁగలఁడు	రంజింపఁగలరు
రంజింపఁగలదు	రంజింపఁగలవు
మ. రంజింపఁగలవు	రంజింపఁగలరు
ఉ. రంజింపఁగలను	రంజింపఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. రంజింపుము	రంజింపుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. రంజింతము, రంజింపుదము.

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD

రంజించుతఁ.

(SANSKRIT VERBS.)

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	రంజింపఁడు రంజింపదు	రంజింపరు రంజింపరు, రంజింపవు
మ.	రంజింపవు	రంజింపరు
ఉ.	రంజింపను	రంజింపము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ.	రంజింపకుము	రంజింపకుఁడు.

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	రంజించి
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	రంజింపక
తాదర్థ్యార్థకాసమాపకము	Infinitive Mood	రంజింపన్
వర్తమానార్థకాసమాపకము	Present Participle	రంజించుచున్
అనంతరార్థకాసమాపకము	Subjunctive Mood	రంజించుడున్
పక్షాంతరార్థకాసమాపకము	Conditional Mood	రంజించినన్.

నామాకాంక్షాసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES,

తద్ధర్మార్థక విశేషణము	Relative Participle (Aorist form)	రంజించు రంజించెడి, రంజించెడు

(SANSKRIT VERBS.)

వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative Participle (Present form)	రంజించుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (Past form)	రంజించిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	రంజింపఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative)	రంజింపని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	(Participial Noun (Affirmative)	రంజించుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	Participial Noun (Negative)	రంజింపమి.

ప్రేరణాత్మనేపదకర్త్రర్థకరూపము రంజించుకొను, ప్రేరణకర్మార్థకరూపము రంజింపఁబడు, ప్రేరణాత్మనేపద కర్మార్థకరూపము రంజించుకొనఁబడు—వీనికి అన్ని యర్థములయందును, అన్నిపురుషములయందును వచనద్వయమునందు వచ్చెడు వర్ణములను క్రమముగా నూహించుకొనవలయును.

ఘటిల్లు, భేదిల్లు లోనగు అకర్మకసంస్కృతసమక్రియలకెల్ల రూపంబు లిట్లుండుంగునది.

ధాతువు (ROOT) పోషించు.

సకర్మకము; TRANSITIVE.

కర్త్రర్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

(Sanskrit Verbs.)

తద్ధర్మార్థకము, The Aorist Indefinite Tense.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	పోషించును (కాపాడును)	పోషింతురు, పోషింత్రు పోషింపుదురు, పోషించును
మ.	పోషింతువు, పోషింతు పోషింపుదువు, పోషింపుదు	పోషింతురు, పోషింత్రు పోషింపుదురు
ఉ.	పోషింతును, పోషింపుదును	పోషింతుము, పోషింపుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

Another Form of Aorist Indefinite Tense.

ప్ర.	పోషించెడిఁ, పోషించెడుఁ	పోషించెదరు పోషించెడిఁ, పోషించెడుఁ
మ.	పోషించెదవు, పోషించెదు	పోషించెదరు
ఉ.	పోషించెదను	పోషించెదము.

వర్తమానార్థకము, Present Tense.

ప్ర.	పోషించుచున్నాఁడు పోషించుచున్నది	పోషించుచున్నారు పోషించుచున్నారు, పోషించుచున్నవి
మ.	పోషించుచున్నావు	పోషించుచున్నారు
ఉ.	పోషించుచున్నాను	పోషించుచున్నాము.

భూతార్థకము, Past Tense.

ప్ర.	పోషించెను	పోషించిరి, పోషించెను
మ.	పోషించితివి, పోషించితి	పోషించితిరి
ఉ.	పోషించితిని	పోషించితిమి.

(Sanskrit Verbs.)

భవిష్యదర్థకము, Future Tense.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	పోషింపఁగలఁడు	పోషింపఁగలరు
	పోషింపఁగలదు	పోషింపఁగలరు, పోషింపఁగలవు
మ.	పోషింపఁగలవు	పోషింపఁగలరు
ఉ.	పోషింపఁగలను	పోషింపఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, Imperative mood.

మ.	పోషింపుము	పోషింపుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. పోషింతము, పోషింపుదము.

ఆశీరర్థకము, Optative mood.

పోషించుత౯.

వ్యతిరేకార్థకము, Negative Form.

ప్ర.	పోషింపఁడు	పోషింపరు
	పోషింపదు	పోషింపరు, పోషింపవు
మ.	పోషింపవు	పోషింపరు
ఉ.	పోషింపను	పోషింపము.

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము, Negative Imperative.

మ.	పోషింపకుము	పోషింపకుఁడు.

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, Participles.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	పోషించి
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	పోషింపక

(SANSKRIT VERBS.)

తాదర్థ్యార్థకాసమాపకము	Infinitive Mood	పోషింపఁ
వర్తమానార్థకాసమాపకము	Present Participle	పోషించుచుఁ
అనంతరార్థకాసమాపకము	Subjunctive Mood	పోషించుడుఁ
పక్షాంతరార్థకాసమాపకము	Conditional Mood	పోషించినఁ.

నామాకాంక్షాసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్ధర్మార్థక విశేషణములు	Relative Participles (Aorist form)	పోషించు పోషించెడి, పోషించెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative participle (Present form)	పోషించుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (Past form)	పోషించిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	పోషింపఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative)	పోషింపని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	పోషించుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	Participial Noun (Negative)	పోషింపమి.

(SANSKRIT VERBS.)

ఆత్మనేపదార్థకము, REFLECTIVE VERB.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	పోషించుకొనును	*పోషించుకొనుదురు
		పోషించుకొనును
	పోషించికొనును	పోషించికొనుదురు
		పోషించికొనును
§మ.	పోషించుకొనుదువు	పోషించుకొనుదురు
	పోషించుకొనుదు	
	పోషించికొనుదువు	పోషించికొనుదురు
	పోషించికొనుదు	
ఉ.	పోషించుకొనుదును	పోషించుకొనుదుము
	పోషించికొనుదును	పోషించికొనుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

$ప్ర.	పోషించుకొనియెడిన్	పోషించుకొనియెదరు

---

*కొనుదురు-దీనికి కొందురు, కొంద్రు, కొండురు, కొండ్రు అని రూపాంతరములు. ఇట్లంతట నెఱుంగవలయును.

§కొనుదువు లోనగువానికి కొందువు, కొండువు లోనుగాఁ గలవి రూపాంతరములు. ఇట్లంతట నెఱుంగవలయును.

$ కొనియెడిన్ లోనుగాఁగలవానికి కొనెడిన్ లోనుగాఁగలవి రూపాంతరములు. ఇట్లు ఉవర్ణాంతధాతువులకెల్ల రూపంబు తెలియంగునది.

(SANSKRIT VERBS.)

	ఏ.	బ.
	పోషించుకొనియెడుఁగాక	పోషించుకొనియెడిఁగాక
		పోషించుకొనియెడుఁగాక
	పోషించికొనియెడిఁగాక	పోషించికొనియెదరు
	పోషించికొనియెడుఁగాక	పోషించికొనియెడిఁగాక
		పోషించికొనియెడుఁగాక
మ.	పోషించుకొనియెదవు	పోషించుకొనియెదరు
	పోషించుకొనియెదు	
	పోషించికొనియెదవు	పోషించికొనియెదరు
	పోషించికొనియెదు	
ఉ.	పోషించుకొనియెదను	పోషించుకొనియెదము
	పోషించికొనియెదను	పోషించికొనియెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

*ప్ర.	పోషించుకొనుచున్నాఁడు	పోషించుకొనుచున్నారు
	పోషించికొనుచున్నాఁడు	పోషించికొనుచున్నారు
	పోషించుకొనుచున్నది	పోషించుకొనుచున్నవి
	పోషించికొనుచున్నది	పోషించికొనుచున్నవి
మ.	పోషించుకొనుచున్నావు	పోషించుకొనుచున్నారు
	పోషించికొనుచున్నావు	పోషించికొనుచున్నారు
ఉ.	పోషించుకొనుచున్నాను	పోషించుకొనుచున్నాము
	పోషించికొనుచున్నాను	పోషించికొనుచున్నాము.

* కొనుచున్న-దీనికి కొన్చున్న, కొంచున్న అని రూపాంతరములు. నువర్ణాంత ధాతువులకెల్ల చువర్ణంబు పరంబగునపుడు ఇట్లు రూపత్రయంబు తెలియఁగవలయును.

(SANSKRIT VERBS.)

భూతార్థకము, PAST TENSE.

	ఏ.	బ.
§ ప్ర.	పోషించుకొనియెను	పోషించుకొనిరి
		పోషించుకొనియెను
	పోషించికొనియెను	పోషించికొనిరి
		పోషించికొనియెను
మ.	పోషించుకొంటివి	పోషించుకొంటిరి
	పోషించుకొంటి	
	పోషించికొంటివి	పోషించికొంటిరి
	పోషించికొంటి	
ఉ.	పోషించుకొంటిని	పోషించుకొంటిమి
	పోషించికొంటిని	పోషించికొంటిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర.	పోషించుకొనఁగలఁడు	పోషించుకొనఁగలరు
	పోషించికొనఁగలఁడు	పోషించికొనఁగలరు
	పోషించుకొనఁగలదు	పోషించుకొనఁగలరు
		పోషించుకొనఁగలవు
	పోషించికొనఁగలదు	పోషించికొనఁగలరు
		పోషించికొనఁగలవు
మ.	పోషించుకొనఁగలవు	పోషించుకొనఁగలరు
	పోషించికొనఁగలవు	పోషించికొనఁగలరు

§ కొనియెను-దీనికి కొనెను అని రూపాంతరము. ఇట్లు సువర్ణాంత ధాతువుల కెల్ల నెఱుంగవలయును.

(SANSKRIT VERBS.)

	ఏ.	బ.
ఉ.	పోషించుకొనఁగలను	పోషించుకొనఁగలము
	పోషించికొనఁగలను	పోషించికొనఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ.	పోషించుకొనుము	పోషించుకొనుఁడు
	పోషించికొనుము	పోషించికొనుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

*ఉ. బ.	పోషించుకొనుదము,	పోషించుకొందము
		పోషించుకొండము
	పోషించికొనుదము,	పోషించికొందము
		పోషించికొండము.

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

పోషించుకొనుతకా, పోషించికొనుతకా.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర.	పోషించుకొనఁడు	పోషించుకొనరు
	పోషించికొనఁడు	పోషించికొనరు
	పోషించుకొనదు	పోషించుకొనరు, పోషించుకొనవు
	పోషించికొనదు	పోషించికొనరు, పోషించికొనవు
మ.	పోషించుకొనవు	పోషించుకొనరు
	పోషించికొనవు	పోషించికొనరు

* కొనుధాతువునకు రూపంబు లిట్లుంటట్లు నెఱుంగునది.

(SANSKRIT VERBS.)

ఏ.	బ.
ఉ. పోషించుకొనను	పోషించుకొనము.
పోషించికొనను	పోషించికొనము.

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. పోషించుకొనకుము	పోషించుకొనకుఁడు
పోషించికొనకుము	పోషించికొనకుఁడు.

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	పోషించుకొని పోషించికొని
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	పోషించుకొనక పోషించికొనక
తాదర్థ్యార్థకాసమాపకము	Infinitive Mood	పోషించుకొనఁ పోషించికొనఁ
వర్తమానార్థకాసమాపకము	Present Participle	పోషించుకొనుచుఁ పోషించికొనుచుఁ
ఆనంతర్యార్థకాసమాపకము	Subjunctive Mood	పోషించుకొనుడుఁ పోషించికొనుడుఁ
పక్షాంతరాద్యర్థకాసమాపకము	Conditional Mood	పోషించుకొనినఁ పోషించికొనినఁ.

నామాకాంక్షాసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్ధర్మార్థకవిశేషణములు	Relative Participles (Aorist form)	పోషించుకొను పోషించుకొనెడి

(SANSKRIT VERBS.)

పోషించుకొనెదు
పోషించికొను
పోషించికొనెడి
పోషించికొనెదు

వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative Participle (Present form)	పోషించుకొనుచున్న పోషించికొనుచున్న
*భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (Past form)	పోషించుకొనిన పోషించికొనిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	పోషించుకొనఁగల పోషించికొనఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative)	పోషించుకొనని పోషించికొనని.

క్రియాజన్యనామములు.

§భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	పోషించుకొనుట పోషించికొనుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	Participial Noun (Negative)	పోషించుకొనమి పోషించికొనమి.

ప్రేరణకర్త్రర్థకరూపము పోషింపించు, ప్రేరణాత్మనే పదకర్త్రర్థకరూపము పోషింపించుకొను—వీనికి అన్నియర్థములయందును, అన్నిపురుషములయందును వచనద్వయమునందు వచ్చెడు వర్ణకాదులను క్రమముగా నూహించుకొనవలయును.

---

*కొనిన—దీనికి కొన్న అని రూపాంతరము. ఇట్లు నువర్ణాంత ధాతువులకెల్ల రూపంబు లెఱుంగవలయును.

§ కొనుట—దీనికి కొంట అని రూపాంతరము.

(SANSKRIT VERBS.)

కర్మార్థకము, PASSIVE VOICE

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	పోషింపఁబడును	పోషింపఁబడుదురు పోషింపఁబడును
మ.	పోషింపఁబడుదువు పోషింపఁబడుదు	పోషింపఁబడుదురు
ఉ.	పోషింపఁబడుదును	పోషింపఁబడుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

*ప్ర.	పోషింపఁబడియెడిన్ పోషింపఁబడియెడున్	పోషింపఁబడియెదరు పోషింపఁబడియెడిన్ పోషింపఁబడియెడున్
మ.	పోషింపఁబడియెదవు పోషింపఁబడియెదు	పోషింపఁబడియెదరు
ఉ.	పోషింపఁబడియెదను	పోషింపఁబడియెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర.	పోషింపఁబడుచున్నాఁడు పోషింపఁబడుచున్నది	పోషింపఁబడుచున్నారు పోషింపఁబడుచున్నారు పోషింపఁబడుచున్నవి

*పడియెడిన్ లోనగువానికి పడెడిన్ లోనగునవి రూపాంతరములు. ఇట్లంతట నెఱుంగవలయును.

(SANSKRIT VERBS.)

	ఏ.	బ.
మ.	పోషింపఁబడుచున్నావు	పోషింపఁబడుచున్నారు
ఉ.	పోషింపఁబడుచున్నాను	పోషింపఁబడుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

*ప్ర.	పోషింపఁబడియెను	పోషింపఁబడిరి
		పోషింపఁబడియెను
మ.	పోషింపఁబడితివి	పోషింపఁబడితిరి
	పోషింపఁబడితి	
ఉ.	పోషింపఁబడితిని	పోషింపఁబడితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర.	పోషింపఁబడఁగలఁడు	పోషింపఁబడఁగలరు
	పోషింపఁబడఁగలదు	పోషింపఁబడఁగలరు
		పోషింపఁబడఁగలవు
మ.	పోషింపఁబడఁగలవు	పోషింపఁబడఁగలరు
ఉ.	పోషింపఁబడఁగలను	పోషింపఁబడఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ.	పోషింపఁబడుము	పోషింపఁబడుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. పోషింపఁబడుదము.

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

పోషింపఁబడుత్వా.

*పడియెను_దీనికి పడెను అని రూపాంతరము.

(SANSKRIT VERBS.)

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	పోషింపఁబడఁడు	పోషింపఁబడరు
	పోషింపఁబడదు	పోషింపఁబడరు, పోషింపఁబడవు
మ.	పోషింపఁబడవు	పోషింపఁబడరు
ఉ.	పోషింపఁబడను	పోషింపఁబడము.

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ.	పోషింపఁబడకుము	పోషింపఁబడకుఁడు.

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	పోషింపఁబడి
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	పోషింపఁబడక
తాదర్థ్యాద్యర్థకాసమాపకము	Infinitive Mood	పోషింపఁబడన్
వర్తమానార్థకాసమాపకము	Present Participle	పోషింపఁబడుచున్
అనంతర్యార్థకాసమాపకము	Subjunctive Mood	పోషింపఁబడుడున్
పక్షాంతరార్థకాసమాపకము	Conditional Mood	పోషింపఁబడినన్.

నామాకాంక్షాసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్ధర్మార్థకవిశేషణములు	Relative Participles (Aorist form)	పోషింపఁబడు పోషింపఁబడియెడి

6

(SANSKRIT VERBS.)

		పోషింపఁబడెడి పోషింపఁబడియెడు పోషింపఁబడెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative Participle (Present form)	పోషింపఁబడుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	Relative Participles (Past form)	పోషింపఁబడిన పోషింపఁబడ్డ
భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	పోషింపఁబడఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative form)	పోషింపఁబడని

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	పోషింపఁబడుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	Participial Noun (Negative)	పోషింపఁబడమి.

స్వార్థకాత్మనేపద కర్త్రర్థకరూపము పోషించుకొనఁబడు, ప్రేరణ కర్త్రర్థకరూపము పోషింపింపఁబడు, ప్రేరణాత్మనే పదకర్త్రర్థకరూపము పోషింపించుకొనఁబడు-వీనికి అన్ని యర్థములయందును, అన్ని పురుషముల యందును వచనద్వయమునందు వచ్చెడు వర్ణకాదులను క్రమముగా నూహించుకొనవలయును.

ఇట్లు ఘోషించు, రోషించు, నుతించు, స్తుతించు, అనుభవించు, పరిభవించు, జయించు, నయించు, ఆశ్రయించు, సంశ్రయించు, రక్షించు, వసించు లోనగు సంస్కృత సమక్రియలకెల్ల రూపంబు లెఱుంగునది.

తెనుఁగు క్రమరూపక్రియలు.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ధాతువు (ROOT) నిక్కు.

అకర్మకము, INTRANSITIVE.

కర్త్రర్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	నిక్కును (గర్వించును)	నిక్కుదురు, నిక్కును
ఉ.	నిక్కుదువు, నిక్కుదు	నిక్కుదురు
మ.	నిక్కుదును	నిక్కుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర.	నిక్కెడిని, నిక్కెడును	నిక్కెదరు
		నిక్కెడిని, నిక్కెడును
మ.	నిక్కెదవు, నిక్కెదు	నిక్కెదరు
ఉ.	నిక్కెదను	నిక్కెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర.	నిక్కుచున్నాఁడు	నిక్కుచున్నారు
	నిక్కుచున్నది	నిక్కుచున్నారు, నిక్కుచున్నవి
మ.	నిక్కుచున్నావు	నిక్కుచున్నారు
ఉ.	నిక్కుచున్నాను	నిక్కుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర.	నిక్కెను	నిక్కిరి, నిక్కెను
మ.	నిక్కితివి, నిక్కితి	నిక్కితిరి
ఉ.	నిక్కితిని	నిక్కితిమి.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	నిక్కఁగలఁడు	నిక్కఁగలరు
	నిక్కఁగలదు	నిక్కఁగలరు, నిక్కఁగలవు
మ.	నిక్కఁగలవు	నిక్కఁగలరు
ఉ.	నిక్కఁగలను	నిక్కఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. నిక్కుము — నిక్కుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. నిక్కుదము.

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

నిక్కుతన్,

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర.	నిక్కఁడు	నిక్కరు
	నిక్కదు	నిక్కరు, నిక్కవు
మ.	నిక్కవు	నిక్కరు
ఉ.	నిక్కను	నిక్కము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

నిక్కకుము — నిక్కకుఁడు.

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	నిక్కి
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	నిక్కక
తాదర్థ్యాద్యర్థకాసమాపకము	Infinitive Mood	నిక్కన్

(TELUGU REGULAR VERBS.)

వర్తమానార్థకాసమాపకము	Present Participle	నిక్కుచుఁ
అనంతర్యార్థకాసమాపకము	Subjunctive Mood	నిక్కుడుఁ
పశ్చాంతరాద్యర్థకాసమాపకము	Conditional Mood	నిక్కినఁ.

నామాకాంక్షాసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్ధర్మార్థకవిశేషణములు	Relative Participles (Aorist form)	నిక్కు నిక్కెడి, నిక్కెడు
వర్తమానార్థకవిశేషణము	Relative Participle (Present form)	నిక్కుచున్న
భూతార్థకవిశేషణము	Relative Participle (Past form)	నిక్కిన
భవిష్యదర్థకవిశేషణము	Relative Participle (Future form)	నిక్కఁగల
వ్యతిరేకార్థకవిశేషణము	Relative Participle (Negative form)	నిక్కని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	నిక్కుట
వ్యతిరేకభావార్థకము	Participial Noun (Negative)	నిక్కమి.

ప్రేరణార్థకము, CASUAL VOICE.

కర్త్రర్థకము, ACTIVE VOICE.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	నిక్కించును	నిక్కింతురు, నిక్కింత్రు నిక్కింపుదురు
మ.	నిక్కింతువు, నిక్కింతు నిక్కింపుదువు, నిక్కింపుదు	నిక్కింతురు, నిక్కింత్రు నిక్కింపుదురు
ఉ.	నిక్కింతును, నిక్కింపుదును	నిక్కింతుము, నిక్కింపుదుము.

తద్ధర్మార్థక రూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర.	నిక్కించెడిన్, నిక్కించెడున్	నిక్కించెదరు నిక్కించెడిన్, నిక్కించెడున్
మ.	నిక్కించెదవు, నిక్కించెదు	నిక్కించెదరు
ఉ.	నిక్కించెదను	నిక్కించెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర.	నిక్కించుచున్నాఁడు నిక్కించుచున్నది	నిక్కించుచున్నారు, నిక్కించుచున్నవి నిక్కించుచున్నారు, నిక్కించుచున్నవి
మ.	నిక్కించుచున్నావు	నిక్కించుచున్నారు
ఉ.	నిక్కించుచున్నాను	నిక్కించుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర.	నిక్కించెను	నిక్కించిరి, నిక్కించెను
మ.	నిక్కించితివి, నిక్కించితి	నిక్కించితిరి
ఉ.	నిక్కించితిని	నిక్కించితిమి.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	నిక్కింపఁగలఁడు	నిక్కింపఁగలరు
	నిక్కింపఁగలదు	నిక్కింపఁగలరు, నిక్కింపఁగలవు
మ.	నిక్కింపఁగలవు	నిక్కింపఁగలరు
ఉ.	నిక్కింపఁగలను	నిక్కింపఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. నిక్కింపుము నిక్కింపుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. నిక్కింతము, నిక్కింపుదము.

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

నిక్కించుతఁగాక.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర.	నిక్కింపఁడు	నిక్కింపరు
	నిక్కింపదు	నిక్కింపరు, నిక్కింపవు
మ.	నిక్కింపవు	నిక్కింపరు
ఉ.	నిక్కింపను	నిక్కింపము.

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. నిక్కింపకుము నిక్కింపకుఁడు.

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	నిక్కించి
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	నిక్కింపక

(TELUGU REGULAR VERBS.)

తాదర్థ్యద్యోతకా సమాపకము	Infinitive Mood	నిక్కింపఁగా
వర్తమానార్థకా సమాపకము	Present Participle	నిక్కించుచుఁగా
ఆనంతర్యార్థకా సమాపకము	Subjunctive Mood	నిక్కించుడుఁగా
పక్షాంతరాద్యర్థకా సమాపకము	Conditional Mood	నిక్కించినఁగా.

నామాకాంతోసమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్ధర్మార్థక విశేషణములు	Relative Participles (Aorist form)	నిక్కించు, నిక్కించెడి, నిక్కించెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative Participle (Present form)	నిక్కించుచున్న
*భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (Past form)	నిక్కించిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	నిక్కింపఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative form)	నిక్కింపని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	నిక్కించుట
వ్యతిరేక భావార్థకము.	Participial Noun (Negative)	నిక్కింపమి.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ప్రేరణార్థ్నేపదకర్త్రర్థకరూపము నిక్కించుకొను, ప్రేరణకర్మార్థక రూపము నిక్కింపఁబడు, ప్రేరణార్థ్నేపదకర్మార్థకరూపము నిక్కించుకొనఁబడు—వీనికి అన్ని యర్థములయందును, అన్ని పురుషములయందును వచనద్వయమునందు వచ్చెడువర్ణకాదులను క్రమముగా నూహించుకొనవలయును.

ధాతువు (ROOT) ఉడుగు.

అకర్మకము, INTRANSITIVE.

కర్త్రర్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	ఉడిగడిఁ, ఉడిగడుఁ	ఉడిగదరు ఉడిగడిఁ, ఉడిగడుఁ
మ.	ఉడిగదవు, ఉడిగదు	ఉడిగదరు
ఉ.	ఉడిగదను	ఉడిగదము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర.	ఉడిగెను	ఉడిగిరి, ఉడిగెను
మ.	ఉడిగితివి, ఉడిగితి	ఉడిగితిరి
ఉ.	ఉడిగితిని	ఉడిగితిమి.

భూతార్థకాసమాపకము Past Participle ఉడిగి.

తక్కిన యర్థముల యందలి రూపములు నిక్కు—ధాతువునకు వలె నెఱుంగవలయును.

ఇట్లు నిగుడు, మగుడు, తోడుగు, మడుఁగు మొం.

నివ్వటిల్లు, పొటిల్లు లోనుగాఁగల తెలుఁగు క్రియలకన్నిటికిని రంజిల్లు ధాతువునకు వలె రూపము తెలియంగవలయును.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ధాతువు (ROOT) కొట్టు.

సకర్మకము, TRANSITIVE.

కర్త్రర్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కొట్టును (దెబ్బతీయును)	కొట్టుదురు, కొట్టును
మ.	కొట్టుదువు, కొట్టుదు	కొట్టుదురు
ఉ.	కొట్టుదును	కొట్టుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర.	కొట్టెడిని, కొట్టెడును	కొట్టెదరు కొట్టెడిని, కొట్టెడును
మ.	కొట్టెదవు, కొట్టెదు	కొట్టెదరు
ఉ.	కొట్టెదను	కొట్టెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర.	కొట్టుచున్నాఁడు కొట్టుచున్నది	కొట్టుచున్నారు కొట్టుచున్నారు, కొట్టుచున్నవి
మ.	కొట్టుచున్నావు	కొట్టుచున్నారు
ఉ.	కొట్టుచున్నాను	కొట్టుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర.	కొట్టెను	కొట్టిరి, కొట్టెను
మ.	కొట్టితివి, కొట్టితి	కొట్టితిరి
ఉ.	కొట్టితిని	కొట్టితిమి.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కొట్టఁగలఁడు	కొట్టఁగలరు
	కొట్టఁగలదు	కొట్టఁగలరు, కొట్టఁగలవు
మ.	కొట్టఁగలవు	కొట్టఁగలరు
ఉ.	కొట్టఁగలను	కొట్టఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ.	కొట్టుము	కొట్టుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

కొట్టుఁగాక.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర.	కొట్టఁడు	కొట్టరు
	కొట్టదు	కొట్టరు, కొట్టవు
మ.	కొట్టవు	కొట్టరు
ఉ.	కొట్టను	కొట్టము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ.	కొట్టకుము	కొట్టకుఁడు.

క్రియాజన్యాసమాపకములు, PARTICIPLES.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	కొట్టి
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	కొట్టక
తాదర్థ్యార్థకాసమాపకము	Infinitive Mood	కొట్టన్

(TELUGU REGULAR VERBS).

వర్తమానార్థక సమాపకము	Present Participle	కొట్టుచున్
ఆనంతర్యార్థక సమాపకము	Subjunctive Mood	కొట్టుడున్
పశ్చాంతరార్థక సమాపకము	Conditional Mood	కొట్టినన్,

నామాకాంక్ష సమాపకములు.

PARTICIPIAL ADJECTIVES.

తద్ధర్మార్థక విశేషణములు	Relative Participles (Aorist form)	కొట్టు కొట్టెడి, కొట్టెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative participle (Present form)	కొట్టుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (Past form)	కొట్టిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	కొట్టఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative form)	కొట్టని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	కొట్టుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	Participial Noun (Negative)	కొట్టమి.

ఆత్మనేపదార్థకము, REFLECTIVE VERB.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

	ఏ.	బ.
*ప్ర.	కొట్టుకొనును	కొట్టుకొనుదురు, కొట్టుకొనును
	కొట్టికొనును	కొట్టికొనుదురు, కొట్టికొనును
మ.	కొట్టుకొనుదువు	కొట్టుకొనుదురు
	కొట్టుకొనుదు	
	కొట్టికొనుదువు	కొట్టికొనుదురు
	కొట్టికొనుదు	
ఉ.	కొట్టుకొనుదును	కొట్టుకొనుదుము
	కొట్టికొనుదును	కొట్టికొనుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర.	కొట్టుకొనియెడిని	కొట్టుకొనియెదరు
	కొట్టుకొనియెడును	కొట్టుకొనియెడిని, కొట్టుకొనియెడును
	కొట్టికొనియెడిని	కొట్టికొనియెదరు
	కొట్టికొనియెడును	కొట్టికొనియెడిని, కొట్టికొనియెడును
మ.	కొట్టుకొనియెదవు	కొట్టుకొనియెదరు
	కొట్టుకొనియెదు	
	కొట్టికొనియెదవు	కొట్టికొనియెదరు
	కొట్టికొనియెదు	
ఉ.	కొట్టుకొనియెదను	కొట్టుకొనియెదము
	కొట్టికొనియెదను	కొట్టికొనియెదము.

*దీని విశేషరూపములను పోషించుకొను కడనుండున తెల్పఁబడినది.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కొట్టుకొనుచున్నాఁడు	కొట్టుకొనుచున్నారు
	కొట్టికొనుచున్నాఁడు	కొట్టికొనుచున్నారు
	కొట్టుకొనుచున్నది	కొట్టుకొనుచున్నారు
		కొట్టుకొనుచున్నవి
	కొట్టికొనుచున్నది	కొట్టికొనుచున్నారు
		కొట్టికొనుచున్నవి
మ.	కొట్టుకొనుచున్నావు	కొట్టుకొనుచున్నారు
	కొట్టికొనుచున్నావు	కొట్టికొనుచున్నారు
ఉ.	కొట్టుకొనుచున్నాను	కొట్టుకొనుచున్నాము
	కొట్టికొనుచున్నాను	కొట్టికొనుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర.	కొట్టుకొనియెను	కొట్టుకొనిరి, కొట్టుకొనియెను
	కొట్టికొనియెను	కొట్టికొనిరి, కొట్టికొనియెను
మ.	కొట్టుకొంటివి, కొట్టుకొంటి	కొట్టుకొంటిరి
	కొట్టికొంటివి, కొట్టికొంటి	కొట్టికొంటిరి
ఉ.	కొట్టుకొంటిని	కొట్టుకొంటిమి
	కొట్టికొంటిని	కొట్టికొంటిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర.	కొట్టుకొనఁగలఁడు	కొట్టుకొనఁగలరు
	కొట్టికొనఁగలఁడు	కొట్టికొనఁగలరు
	కొట్టుకొనఁగలదు	కొట్టుకొనఁగలరు, కొట్టుకొనఁగలవు
	కొట్టికొనఁగలదు	కొట్టికొనఁగలరు, కొట్టికొనఁగలవు

(TELUGU REGULAR VERBS.)

ఏ.	బ.
మ. కొట్టుకొనఁగలవు	కొట్టుకొనఁగలరు
కొట్టికొనఁగలవు	కొట్టికొనఁగలరు
ఉ. కొట్టుకొనఁగలను	కొట్టుకొనఁగలము
కొట్టికొనఁగలను	కొట్టికొనఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. కొట్టుకొనుము	కొట్టుకొనుఁడు
కొట్టికొనుము	కొట్టికొనుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. కొట్టుకొనుదము, కొట్టికొనుదము.

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

కొట్టుకొనుత౯, కొట్టికొనుత౯.

వ్యతిరేకార్థకము, NEGATIVE FORM.

ప్ర. కొట్టుకొనఁడు	కొట్టుకొనరు
కొట్టికొనఁడు	కొట్టికొనరు
కొట్టుకొనదు	కొట్టుకొనరు, కొట్టుకొనవు
కొట్టికొనదు	కొట్టికొనరు, కొట్టికొనవు
మ. కొట్టుకొనవు	కొట్టుకొనరు
కొట్టికొనవు	కొట్టికొనరు
ఉ. కొట్టుకొనను	కొట్టుకొనము
కొట్టికొనను	కొట్టికొనము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, NEGATIVE IMPERATIVE.

మ. కొట్టుకొనకుము	కొట్టుకొనకుఁడు
కొట్టికొనకుము	కొట్టికొనకుఁడు.

(Telugu Regular Verbs.)

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, Participles.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	కొట్టుకొని కొట్టికొని
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	కొట్టుకొనక కొట్టికొనక
తాదర్థ్యద్యర్థకాసమాపకము	Infinitive Mood	కొట్టుకొనన్ కొట్టికొనన్
వర్తమానార్థకాసమాపకము	Present Participle	కొట్టుకొనుచున్ కొట్టికొనుచున్
ఆనంతర్యార్థకాసమాపకము	Subjunctive Mood	కొట్టుకొనుడున్ కొట్టికొనుడున్
పశ్చాంతరాద్యర్థకాసమాపకము	Conditional Mood	కొట్టుకొనినన్ కొట్టికొనినన్.

నామాకాంక్షాసమాపకములు,

Participial Adjectives.

తద్ధర్మార్థక విశేషణములు	Relative Participle (Aorist form)	కొట్టుకొను, కొట్టికొను కొట్టుకొనియెడి కొట్టుకొనియెడు కొట్టికొనియెడి కొట్టికొనియెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative Participle (Present form	కొట్టుకొనుచున్న కొట్టికొనుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (Past form)	కొట్టుకొనిన కొట్టికొనిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	కొట్టుకొనఁగల కొట్టికొనఁగల

(TELUGU REGULAR VERBS.)

వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative form)	కొట్టుకొనని కొట్టికొనని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	కొట్టుకొనుట కొట్టికొనుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	Participial Noun (Negative)	కొట్టుకొనమి కొట్టికొనమి.

ప్రేరణార్థకము, CASUAL VOICE

కర్త్రర్థకము, ACTIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కొట్టించును	కొట్టింతురు, కొట్టింత్రు కొట్టింపుదురు
మ.	కొట్టింతువు, కొట్టింతు కొట్టింపుదువు, కొట్టింపుదు	కొట్టింతురు, కొట్టింత్రు కొట్టింపురు
ఉ.	కొట్టింతును, కొట్టింపుదును	కొట్టింతుము, కొట్టింపుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర.	కొట్టించెడిని కొట్టించెడును	కొట్టించెదరు కొట్టించెడిని, కొట్టించెడును
మ.	కొట్టించెదవు, కొట్టించెదు	కొట్టించెదరు
ఉ.	కొట్టించెదను	కొట్టించెదము.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కొట్టించుచున్నాఁడు	కొట్టించుచున్నారు
	కొట్టించుచున్నది	కొట్టించుచున్నారు
		కొట్టించుచున్నవి
మ.	కొట్టించుచున్నావు	కొట్టించుచున్నారు
ఉ.	కొట్టించుచున్నాను	కొట్టించుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర.	కొట్టించెను	కొట్టించిరి, కొట్టించెను
మ.	కొట్టించితివి, కొట్టించితి	కొట్టించితిరి
ఉ.	కొట్టించితిని	కొట్టించితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర.	కొట్టింపఁగలఁడు	కొట్టింపఁగలరు
	కొట్టింపఁగలదు	కొట్టింపఁగలరు, కొట్టింపఁగలవు
మ.	కొట్టింపఁగలవు	కొట్టింపఁగలరు
ఉ.	కొట్టింపఁగలను	కొట్టింపఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ. కొట్టింపుము   కొట్టింపుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. కొట్టింతము, కొట్టింపుదము.

ఆశీరర్థకము, OPTATIVE MOOD.

కొట్టించుతఁగాక.

(Telugu Regular Verbs.)

వ్యతిరేకార్థకము, Negative Form.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కొట్టింపఁడు	కొట్టింపరు
	కొట్టింపదు	కొట్టింపరు, కొట్టింపవు
మ.	కొట్టింపవు	కొట్టింపరు
ఉ.	కొట్టింపను	కొట్టింపము.

వ్యతిరేక ప్రార్థనాద్యర్థకము, Negative Imperative.

మ.	కొట్టింపకుము	కొట్టింపకుఁడు.

క్రియాకాంతాసమాపకములు, Participles.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	కొట్టించి
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	కొట్టింపక
తాదర్థ్యార్థకాసమాపకము	Infinitive Mood	కొట్టింపఁ
వర్తమానార్థకాసమాపకము	Present Participle	కొట్టించుచుఁ
అనంతర్యార్థకాసమాపకము	Subjunctive Mood	కొట్టించుడుఁ
పక్షాంతరార్థకాసమాపకము	Conditional Mood	కొట్టించినఁ.

నామాకాంతాసమాపకములు.

Participial Adjectives.

తద్ధర్మార్థక విశేషణములు	Relative Participles (Aorist form)	కొట్టించు కొట్టించెడి, కొట్టించెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative Participle (Present form)	కొట్టించుచున్న

(TELUG UREGULAR VERBS.)

భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (Past form)	కొట్టించిన
భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	కొట్టింపఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative form)	కొట్టింపని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	కొట్టించుట
వ్యతిరేక భావార్థకము	Participial Noun (Negative)	కొట్టింపమి.

ప్రేరణార్థకపదరూపము కొట్టించుకొను, దీనికి అన్ని యర్థములయందును, అన్నిపురుషములయందును వచనద్వయమునందు వచ్చెడు వరకాదులను క్రమముగా నూహించుకొనవలయును.

కర్మార్థకము, PASSIVE VOICE.

సమాపకములు, FINITE VERBS.

తద్ధర్మార్థకము, THE AORIST INDEFINITE TENSE.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కొట్టఁబడును	కొట్టఁబడుదురు, కొట్టఁబడును
మ.	కొట్టఁబడుదువు, కొట్టఁబడుదు	కొట్టఁబడుదురు
ఉ.	కొట్టఁబడుదును	కొట్టఁబడుదుము.

తద్ధర్మార్థకరూపాంతరము.

ANOTHER FORM OF AORIST INDEFINITE TENSE.

ప్ర.	కొట్టఁబడియెడిని	కొట్టఁబడియెదరు
	కొట్టఁబడియెడును	కొట్టఁబడియెడిని, కొట్టఁబడియెడును

(TELUGU REGULAR VERBS.)

	ఏ.	బ.
మ.	కొట్టఁబడియెదవు	కొట్టఁబడియెదరు
	కొట్టఁబడియెదు	
ఉ.	కొట్టఁబడియెదను	కొట్టఁబడియెదము.

వర్తమానార్థకము, PRESENT TENSE.

ప్ర.	కొట్టఁబడుచున్నాఁడు	కొట్టఁబడుచున్నారు
	కొట్టఁబడుచున్నది	కొట్టఁబడుచున్నారు
		కొట్టఁబడుచున్నవి
మ.	కొట్టఁబడుచున్నావు	కొట్టఁబడుచున్నారు
ఉ.	కొట్టఁబడుచున్నాను	కొట్టఁబడుచున్నాము.

భూతార్థకము, PAST TENSE.

ప్ర.	కొట్టఁబడియెను	కొట్టఁబడిరి, కొట్టఁబడియెను
మ.	కొట్టఁబడితివి, కొట్టఁబడితి	కొట్టఁబడితిరి
ఉ.	కొట్టఁబడితిని	కొట్టఁబడితిమి.

భవిష్యదర్థకము, FUTURE TENSE.

ప్ర.	కొట్టఁబడఁగలఁడు	కొట్టఁబడఁగలరు
	కొట్టఁబడఁగలదు	కొట్టఁబడఁగలరు, కొట్టఁబడఁగలవు
మ.	కొట్టఁబడఁగలవు	కొట్టఁబడఁగలరు
ఉ.	కొట్టఁబడఁగలను	కొట్టఁబడఁగలము.

ప్రార్థనాద్యర్థకము, IMPERATIVE MOOD.

మ.	కొట్టఁబడుము	కొట్టఁబడుఁడు.

ఉభయకర్తృక ప్రార్థనాద్యర్థకము.

ఉ. బ. కొట్టఁబడుదము.

(Telugu Regular Verbs.)

ఆశీరర్థకము, Optative Mood.

కొట్టఁబడుఁగాక.

వ్యతిరేకార్థకము, Negative Form.

	ఏ.	బ.
ప్ర.	కొట్టఁబడఁడు	కొట్టఁబడరు
	కొట్టఁబడదు	కొట్టఁబడరు, కొట్టఁబడవు
మ.	కొట్టఁబడవు	కొట్టఁబడరు
ఉ.	కొట్టఁబడను	కొట్టఁబడము.

వ్యతిరేకప్రార్థనాద్యర్థకము, Negative Imperative.

మ.	కొట్టఁబడకుము	కొట్టఁబడకుఁడు.

క్రియాకాంక్షాసమాపకములు, Participles.

భూతార్థకాసమాపకము	Past Participle	కొట్టఁబడి
వ్యతిరేకభూతార్థకాసమాపకము	Past Participle (Negative)	కొట్టఁబడక
తాదర్థ్యార్థకాసమాపకము	Infinitive Mood	కొట్టఁబడన్
వర్తమానార్థకాసమాపకము	Present Participle	కొట్టఁబడుచున్
ఆనంతర్యార్థకాసమాపకము	Subjunctive Mood	కొట్టఁబడుడున్
చేదర్థకాంతరాద్యర్థకాసమాపకము	Conditional Mood	కొట్టఁబడినన్.

(Telugu Regular Verbs.)

నామాకాంతాసమాపకములు.

Participial Adjectives.

తద్ధర్మార్థక విశేషణములు	Relative Participles (Aorist form)	కొట్టఁబడు కొట్టఁబడియెడి కొట్టఁబడియెడు
వర్తమానార్థక విశేషణము	Relative Participle (Present form)	కొట్టఁబడుచున్న
భూతార్థక విశేషణము	Relative Participle (Past form)	కొట్టఁబడిన కొట్టఁబడ్డ
భవిష్యదర్థక విశేషణము	Relative Participle (Future form)	కొట్టఁబడఁగల
వ్యతిరేకార్థక విశేషణము	Relative Participle (Negative form)	కొట్టఁబడని.

క్రియాజన్యనామములు.

భావార్థకము	Participial Noun (Affirmative)	కొట్టఁబడుట
వ్యతిరేక భావార్థకము.	Participial Noun (Negative)	కొట్టఁబడమి.

స్వార్థకాత్మనేపద కర్త్రర్థకరూపము కొట్టుకొనఁబడు, ప్రేరణకర్త్రర్థకరూపము కొట్టింపఁబడు, ప్రేరణాత్మనేపదకర్త్రర్థకరూపము కొట్టించుకొనఁబడు. వీనికి అన్ని యర్థములయందును అన్ని పురుషములయందును ఏకవచన ద్వయవచనమునందువచ్చెడు వర్ణకాదులను క్రమముగా నూహించుకొనవలయును.

క్రమరూపములైన తెనుఁగు క్రియలకెల్ల రూపంబులిట్లెఱుంగవలయును.

అగ్గలించు, అరగించు, ఒప్పగించు, ఓకిలించు లోనగు తెనుఁగు క్రియలకు స్వార్థమునందును ఇంచుకొని యెఱుంగవలయును.

(TELUGU REGULAR VERBS.)

అవ్యయములనఁగా చెడనివి. మహదాద్యర్థములందుఁ గాని విభక్తియందుఁ గాని వచనమునందుఁ గాని రూపము మాఱని శబ్దము లనియర్థము. ఎప్పటికి నొకరీతిగ నేయుండు శబ్దములనుట. అయ్యవి ప్రతిపదోక్తములు, లాక్షణికములని రెండువిధములు గలవి. ప్రతిపదోక్తములనఁగా ప్రత్యేకచేతనే అవ్యయములుగా ఏర్పడినవి. లాక్షణికము లనఁగా లక్షణముచేత అవ్యయములుగా ఏర్పడినవి. లక్షణమనఁగా శాస్త్రము.

ప్ర తి ప దో క్తా వ్య య ము లు.

అఁటు	ఔరా	కావునన్
అక్కటా	కటకటా	చెంతి
అహా	కద్దున్	తలా
ఇఁకన్	కదా	దనుకన్
ఇసీ	కనుకన్	దాఁకన్
ఊరక	కాఁబట్టి	బళి
ఏలా	కాఁబోలున్	బాపురే
ఓహో	కాని	మఱి

ఇ త్యా దు లు.

లా క్ష ణి కా వ్య య ము లు.

	కొట్టుతన్	
కొట్టి	కొట్టన్	కొట్టుదున్
కొట్టక	కొట్టుమన్	కొట్టినన్

ఇ త్యా దు లు.

ఇక్కడ ఇత్యాదులనఁగా అన్ని క్రియలవలనఁ గలిగెడు ఇట్టిరూపములనుట.

ప్ర థ మ భా గ ము

సం పూ ర్ణ ము.

చెన్నపురి: 'వావిళ్ల' ప్రెస్సున ముద్రితము.—1922.